

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

De Baptismo Et Confirmatione - Dvobus Libris Explicata

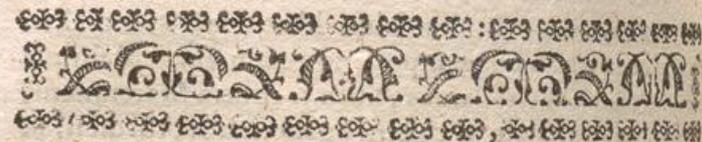
Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

Liber Secvndvs. De Sacramento Confirmationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53934)

DE SACRAMEN TO CONFIRMA TIONIS.

LIBER VNICVS.

DE SACRAMENTO CONFIRMATIONIS sex Controuersia sunt. PRIMA, an sit verum, & proprium Sacramentum. SECUNDA, de materia. TERTIA, de forma. QUARTA, de effectu. QUINTA, de ministro. SEXTA, de caeremoniis. Ac, vt à PRIMA incipiamus, tres erunt primæ Controuersia partes; In PRIMA referemus errores de Confirmationis Sacramento. In SECUNDA confirmabimus veritatem. In TERTIA soluemus obiectiones.

CAPVT PRIMVM.

De erroribus, & mendacijs circa Sacramentum Confirmationis.

HÆRETICI HVIVS TEMPORIS FERÈ OMNES Confirmationem de numero Sacramentorum auferunt. Etsi enim anno M. D. XLVIII. in conuentu Lipsiensi, Theologi Lipsienses, & Wittenbergenses receperunt septem Sacramenta, & nominatim Confirmationem, vt Sacramentum propriè dictum, & gratiam conferens, tamen non perstiterunt in ea Confessione. Siquidem omnes ferè eorum Doctores, & qui ante illud tempus, &

qui postea scripserunt, Sacramentum Confirmationis reiciunt.

Quia tamen negare non possunt, fuisse in veteri Ecclesia ritum aliquem, qui diceretur Confirmatio; finxerunt ipsi, ritum illum non fuisse quidem Sacramentum a Christo institutum, sed fuisse caeremoniam quandam vtiliter ab Ecclesia introductam: quam in sex capita distinguit Kemnitius in 2. parte Examinis, pag. 320. Is enim accuratissimè omnium describit ordinem Lutheranae Confirmationis. **PRIMO** dicit, paruulos in infantia baptizatos cum perueniunt ad annos discretionis, debere institui in doctrina Catechismi, & vbi saltem principia didicerint, offerri debere Episcopo, qui coram Ecclesia admoneat puerum de suo Baptismo, quid acceperit, quid promiserit, &c. **SECUNDO**, debere ipsos paruulos publice recitare confessionem fidei, & doctrinae, quam didicerunt. **TERCIO**, debere interrogari de praecipuis doctrinae Christianae capitibus, atque ad ea respondere. **QUARTO**, debere moneri, vt hac professione fidei ostendant, se dissentire ab omnibus ethnicis, haereticis, fanaticis, & prophanis opinionibus. **QUINTO**, debere graui exhortatione admoneri, vt in pacto Baptismi, & fidei professione perseuerent, & proficiendo confirmentur. **SEXTO**, fieri debere publicam precationem pro illis pueris, vt Deus Spiritu suo sancto illos gubernare, & confirmare dignetur in hac fidei professione; & simul addi posse manus impositionem.

Hanc sententiam breuiter indicauit Lutherus in libro de Babyl. captiuit. cap. de Confirmatione. Nam, & negat esse verum Sacramentum; & addit posse recipi pro Ecclesiastica caeremonia, qualis est, consecratio aquae, & aliarum rerum: non meminit autem Lutherus Catechismi, aut Examinis in ritu Confirmationis. Zvinglius in libro de vera, & falsa religione, cap. de aliis Sacramentis, negat Confirmationem esse Sacramentum; & addit fuisse ritum in Ecclesia institutum, ad examen puerorum, qui in infantia fuerant baptizati. Quod idem postea docuit Philippus in locis, cap. de Confirmatione; Calvinus lib. 4. Instit. cap. 19. § 4. Ioannes Brentius in Confessione Wittenberg. cap. de Confirmatione, & alij.

Non sunt autem ipsi primi, qui hoc Sacramentum reiecerunt. Nam Ioannes Wiclefus in 4. lib. Trialogi, cap. 14. et si

k 3

non

non omninò videatur hoc Sacramentum respuere, tamen non vult posse probari ex Scripturis, & apertè reprehendit Catholicorum sententiam. Immodò dicit, quibusdam videri à Diabolo introductam Episcoporum Confirmationem cum omnibus suis ritibus: nec reprehendit, sed potius indicat sibi placere sententiam eiusmodi. In alio etiam libro, qui fortè iam non existat, vñctionem Chrismatis apertè reiecit, vt Thomas Waldensis testatur, tomo 2. de Sacramentis, cap. 113. Antè Wicelsum Waldenses hæretici idem hoc Sacramentum reiecerunt, teste Anea Syluio in historia Bohemica, cap. 35. & ante hos omnes Nouatiani, de quibus sic loquitur Theodoretus, lib. 4. hæret. fab. *Nouatiani pœnitentiam à suo conuentu arcent pœnitentis, & in, qui ab ipsis ungiuntur, sacrum Chrisma non prebent. Quocirca eos, qui ex hac hæresi corpori Ecclesiæ coniunguntur, benedicti patres ungi iusserunt.* Cur autem Nouatiani reiecerint hoc Sacramentum, causa non fuit aliqua ratio conuincens aut Scripturæ testimonium euident: sed quia ipse Nouatianus (vt scribit ex Cornelio Papa Eusebius, lib. 6. hist. cap. 33. in lecto decumbens baptizatus fuit sine consuetis Ecclesiæ caeremoniis; nec postea adimpleri curauit, quæ ommissa fuerant, nec signaculo Spiritus sancti confirmatus fuit. Ob quæ, cum malè audiret apud omnes, hoc remedium excogitauit, vt negaret, Chrismate inungi oportere homines post Baptismum. Donatistas etiam contumeliosos fuisse in S. Chrisma scribit Optatus lib. 2. contra Parmenianum; sed non constat an Donatistæ oderint hoc Sacramentum absolute, aut tantum, vt à Catholicis dabatur. Probabile tamen est eos hoc Sacramentum contempnisse, vt etiam Arianos, & alios multos hæreticos, qui cum ad Ecclesiam veniebant, iuebantur sacro Chrismate inungi, vt infra dicemus.

Sed ad hæreticos huius temporis redeamus. Doctrinã suam illi tam crassis mendaciis, tantaque impudentia conuiciorum, & blasphemiarum onerant, vt planè perspicuum fiat, eos, qui hoc Sacramentum oppugnant, recipere mali spiritus plenitudinem; sicut è contrario, qui illud reuerenter suscipiunt, sancti Spiritus plenitudinem consequuntur.

Ioannes Calvinus in Antidoto Concilij, sess. 7. can. 2. *Olei, inquit, qui faciat mentionem, nemo est ex veteribus; immò nec ex media illa ætate, quæ iam multum vitii abundabat.*

Hæc

Hæc ille. AT QVI meminerunt olei plurimi veterum, immò etiam vetustissimorum. TERTULLIANVS lib. 1. contra Marcionem, loquens de Sacramentis Christi: *Ille, inquit, neque aquam Creatoris respuit, qua suos abluit, neque oleum, quo suos ungit.* Et AVGVSTINVS lib. 5. contra Donatistas, cap. 20. *Si ad hoc valet, quod dictum est in Euangelio, Deus peccatorem non audit, ut per peccatorem Sacramenta non celebrentur: quomodo exaudit homicidam deprecantem, vel super aquam Baptismi, vel super oleum, vel super Eucharistiam, vel super capita eorum, quibus manus imponitur? Denique adedè clarè, & sæpe meminerunt Chrismatis Tertullianus, Cyprianus, & Cyrillus, ut Kemnitius hoc nomine istos Patres reiciat, & per contemptum vocet *Chrisma Cyrillum.**

Idem Calvinus ibidem, can. 3. Tridentinos Patres, afinos & porcos vocat, cum tamen modestissimus videri velit. Porro in Instir. lib. 4. cap. 19. §. 8. *Verbum, inquit, unctorum est, nullam promissionem in Baptismo percepisse, qua in agonibus instruantur.* Hæc ille. AT QVI hoc nullus Catholicorum docet. Nam quod citat Calvinus ex epist. S. Melchiadis: *In Baptismo regeneramur ad vitam, in Confirmatione armamur ad pugnam,* referendum est ad proprios effectus horum Sacramentorum. Baptismus enim propriè ad vitam regenerat, quamuis gratia illa regenerationis, valeat etiam ad peccata vitanda: Confirmatio autem propriè datur ad augmentum roboris, & ad pugnandum pro fide.

Rursus §. 10. aliud mendacium profert, cum ait: *Nonne se Donatistas produnt, qui vim Sacramenti à ministri dignitate aestimant?* quia nimirum dicimus, Sacramentum Confirmationis non posse conferri ordinariè, nisi ab Episcopo. AT Calvinus non ignorabat, Donatistas de alia dignitate loqui consuevisse, nimirum de dignitate probitatis, & innocentiae, non de dignitate ministerij Ecclesiastici. Alioqui etiam Calvinus Donatista esset, cum velit Baptismus non posse tribui à laico, neque à scemina, sed solùm à publico Ecclesiæ ministro. Igitur contra mentem, & conscientiam suam loquutus est, ac proinde mentitus.

Ibidem de S. MELCHIADE Papa, & Martyre, cuius verba proximè citauerat, ita loquitur: *Os sacrilegum, rùne pinguedinem fatore duntaxat anhelitus tui inquinatam, & verbo-*

rum murmure incantatam, aude Christi Sacramento oppo-
nere, & conferre cum aqua verbo Dei sanctificata? At parum
hoc ipsum erat tue improbitati, nisi etiam praferres. Hæc sunt
sanctæ Sedis responsa; hæc Apostolici tripodis oracula. Pote-
ratne Calvinus impudentius blasphemare in sanctissimum
virum? poteratne manifestius confiteri, nihil sibi esse com-
mune cum antiqua Ecclesia? Siquidem S. Melchiodi omnis
Ecclesia, quæ tunc erat, communicavit; ac de eo sic loquitur
AUGUSTINVS, in epist. 162. *Qualis, inquit, ipse S. Mel-
chiodi vltima, est prolata sententia, quam innocens, quam
integra, quam prouida, atque pacifica?* Et infra: *Or-
dinum optimum, ô filium Christianæ pacis, ô patrem Christianæ
plebæ.*

Denique 6. 11. profert aliud mendacium Calvinus: *Ecce, in-
quit, præterit aqua, & nullo numero habita, unum oleum
in Baptismo magnificunt.* Hæc ille. Confinxit autem hoc
mendacium, occasione accepta ex verbis Magistri Sententia-
rum, perperam expositis. Nam Magister lib. 4. dist. 7. cap. 2. di-
cit, Sacramentum Confirmationis esse nobilius Sacramento
Baptismi aliquo modo, ratione videlicet ministri, a quo da-
tur, & ratione membri, in quo perficitur; nam Confirmatio
non potest perfici, nisi in fronte nobilissimo omnium mem-
brorum. Hæc ita accepit Calvinus, quasi Magister contulerit
unctionem Confirmationis, quæ fit in fronte, cum unctione
Baptismi, quæ fit in vertice; & proinde Sacramentum Baptis-
mi non constituerit in aqua, sed in solo oleo. At nouit intelli-
gere Calvinus verba Magistri; ille enim confert unctionem
Confirmationis, non cum unctione Baptismi, sed cum ipso
Baptismo, qui ex aqua, non ex oleo conficitur. Confert enim
inter se Sacramenta, non est autem Sacramentum unctio in Ba-
ptismate, sed asperio aquæ. At, inquit Calvinus, asperio aquæ
fit etiam in fronte. RESPONDEO, hoc interesse inter Baptis-
mum & Confirmationem, quod Confirmatio non perficitur,
nisi in fronte; asperio autem aquæ Baptismi, potest fieri in
fronte, sed potest fieri etiam extra frontem; immò nunc ordi-
nariè cum baptizantur infantes, solum vertici ipsorum infun-
ditur aqua. Vt etiam Confirmatio à solo Episcopo datur; Ba-
ptismus ab Episcopo dari potest, sed dari etiam potest à Pres-
bytero: & idcirco tam ratione ministri: quam ratione subie-
cti præ-

Et præstat Confirmatio Baptismo, vt rectè dicit Magister. Quare sine vlla causa mentitur Calvinus, Catholicos nullo numero habere aquam Baptismi.

Ibidem Calvinus dicit, se ne vnus quidem stercoreis facere oleum, siue in Baptismo, siue in Confirmatione. **A T Q V I** de vtroque oleo, omnes Sancti, & antiqui Patres honorificentissimè semper loquuti sunt, vt supra ostendimus in disputatione de cæremoniis Baptismi, & infra ostendemus, cum agemus de materia Confirmationis.

Iam verò Martinus Kemnitius multa similiter habet, & mendacia, & conuicia; sed vno tantum loco ero contentus. Igitur in 2. parte Examinis, pag. 298. tria simul mendacia conglutinat. **P R I M V M**, quòd vnctio Chrismatis ex schola Montani prodierit. **S E C V N D V M**, quòd Tertullianus, & Cyprianus in hac re Montanistæ fuerint. **T E R T I V M**, quòd Hieronymus hanc sententiã refutet in dialogo contra Luciferianos.

At nullus vnquam auctor prodidit hanc fuisse hæresim Montani. Scribunt de erroribus Montani, Tertullianus de præscript. Epiphanius hæret. 48. Eusebius lib 4 hist cap 14. Clemens Alexandrinus Strom. 4. Philastrius in Catalogo. Hieronymus in epist. ad Marcellam de erroribus Montani Augustinus hæret. 26. Theodoretus lib. 3. de fabulis hæret. Damascenus in libro de centum hæresib. in nullo autem horum, vllum est verbum de hac re. Sed colligit Kemnitius, vt est solers, hunc fuisse errorem Montani, licet nemo id scripserit, quia Tertullianus fuit Montanista: & ipse est, qui scribit, Spiritum sanctum dari baptizatis per Chrismatis vnctionem. **At non omnia, quæ Tertullianus scribit, ad Montani errores pertinent, licet ille in vltima ætate Montanista fuerit.** Alioqui Montanistarum hæreses erunt, Christum esse Filium Dei, Baptismum in aqua celebrandum, Eucharistiam in pane & vino; & alia id genus multa, quæ Tertullianus scribit.

Deinde quanta est impudentia, S. Cyprianum Martyrem celeberrimum Montanistam hæreticum facere? Quid, quòd ipse Kemnitius in hac ipsa re sibi non constat? nam pag. 317. dicit, hunc errorem confectum ab antiquissimis Patribus, Tertulliano, Cornelio, & Cypriano: At si isti confinxerunt; non ergo à Montano id acceperunt.

Denique, quod S. Hieronymus hunc errorem refellat in

k 5

Dialo,

Dialogo contra Luciferianos, crassissimum est mendacium. Nam in eo Dialogo solum explicat S. Hieronymus, quomodo dari dicatur Spiritus sanctus per manus impositionem, cum etiam ante in Baptismo datus sit: sed neque Montanum, ac Tertullianum, neque sanctos Episcopos Cornelium, & Cyprianum nominat; tantum abest, ut eos refellat, ut mentitur Kemnitius. Neque ex eo, quod Hieronymus dicit, in Baptismo dari Spiritum sanctum, sequitur refutari sententiam Tertulliani, & Cypriani, qui dicunt dari in Confirmatione: alioquin Hieronymus refutasset etiam Lucam, qui ait, Actor. 8. *Non dum enim in quenquam illorum venerat, sed baptizantur in nomine Domini Iesu. Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum sanctum.* At nullos refutat Hieronymus: non enim negant Lucas, & alij, in Baptismo dari Spiritum sanctum, nisi in illa plenitudine, qua datur in Confirmatione.

CAPVT SECVNDVM.

Probatnr ex Scriptura Sacramentum Confirmationis.

 VINQVE argumentis probandum est, Confirmationem esse Sacramentum verè, ac propriè dictum, ut Concilium Tridentinum docet, sess. 7. can. 1. de Confirmatione. **PRIMO**, ex Scripturis. **SECUNDO**, ex traditione, & testimoniis summorum Pontificum. **TERTIO**, ex testimoniis Conciliorum. **QUARTO**, ex testimoniis Patrum Græcorum. **QUINTO**, ex testimoniis Latinorum.

T. Quod ad **PRIMUM** attinet: Tria requiruntur ad essentiam Sacramenti Christiani propriè dicti. **PRIMO**, promissio gratiæ. **SECUNDO**, signum sensibile cum verbo, quod sit medium, seu organum, quo applicetur promissio. **TERTIO**, mandatum diuinum, quo id iubeatur ministrari. Hæc tria postulant sibi ostendi ex Scripturis in quæstione de Confirmatione, Calvinus lib. 4. Instit. cap. 19. §. 5. & Kemnitius in 2. part. Examinis, pag. 276. *In hac quæstione, inquit Kemnitius, que sine illa media, per que credendum sit Spiritum sanctum velle efficacem esse, ante omnia perimus ex verbo Dei nobis monstrari, expressum*

expressum mandatum, & promissionem diuinam: quando enim illa habemus, tunc scimus medium illis, utpote diuinum institutum, reuerenter esse utendum: scimus etiam quid illi tribuendum sit. Hæc ille. Itaque nihil aliud requirunt: & merito: nam ad hæc reuocantur omnia; & omnium consensu Sacramentum est prapriè dictum, vbi hæc tria inueniuntur.

Ac promissio quidem, & certè amplissima habetur, Ioan. 14. vbi Dominus promittit Spiritum paraclctum, qui consoletur in omnibus aduersis. Item cap. 15. vbi promittit eundem Spiritum sanctum, qui faciat discipulos fortes, atque intrepidus in testificatione veritatis: Et cap. 16. vt arguat mundum de peccato, de iustitia, & de iudicio, id est, qui det robur Apostolis ad arguendam infidelitatem hominum, & testificandam Christi iustitiam, & annunciandum Principem huius mundi iam esse iudicatum. Item Luc. vlt. *Sedete in ciuitate, donec induamini virtute ex alto.* Denique Actor. 1. *Accipietis virtutem superuenientis Spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes, &c.* Hanc certè diuinam esse promissionem, & in Scripturis haberi, & ea promitti hominibus iam baptizatis, & iustis gratiã ampliorem Spiritus sancti, qua fiant fortes in confessione fidei, nullo modo negari potest.

Iam verò medium, seu organum, seu signum sensibile constans ex rebus, & verbis, quibus applicetur illa promissio, fuit manus impositio cum oratione. Nam Apostoli quidem singulari miraculo, & beneficio receperunt illam gratiam promissam sine vllò medio, seu Sacramento in die Pentecostes, vt notum est ex Act. 2. At verò ceteri recipiebant illam eandem gratiam ministerio Apostolorum per illud medium, vt patet Actor. 8. *Tunc imponebant manum super illos, & accipiebant Spiritum sanctum;* & antea dixerat illos venisse, vt orarent. Idem habetur Actor. 19. Et quod hoc medium sit mediũ, quo applicatur promissio facta de mittendo Spiritu sancto, patet ex effectu: nam cuiuscunque baptizato Apostoli manus imponebant, veniebat super eum Spiritus sanctus. Denique quod istud donũ, quod dabatur tunc omnibus baptizatis per manus impositionem, fuerit illud ipsum, quod promissum fuit Apostolis, patet ex testimonio S. Petri, qui Actor. 2. concionabatur populo, & promittebat idem donum, quod ipse acceperat, si crederent, & baptizarentur: & allegabat Ioëlem, qui prædixerat

rat

rat donum illud effundendum, non super Apostolos tantum, sed super omnem carnem. Idem etiam Petrus Actor. II. testatur, Cornelium, & eius comites accepisse idem donum, quod acceperunt Apostoli in Pentecoste: *Nihil, inquit, dixerunt miseris nos & illos, & tamen Scriptura nulquam meminit alterius medij, seu signi sensibilis, quo daretur donum illud, nisi manus impositionis cum oratione.*

Restat mandatum. Sed pro mandato damus illis mandati executionem. Nunquam enim Apostoli ita ordinariè, & securè imposuissent omnibus baptizatis manus, ut veniret super eos Spiritus sanctus, nisi Dominus hoc eis mandasset. Quemadmodum etiam hic in terris cum famulus aliquid agit, quod non potest nisi iussu Domini, & non est stultus; omnes intelligunt, eum habere mandatum, etiamsi is non dicat se habere mandatum; ut si lictores capiant magnum aliquem virum in medio foro, aut si viatores indicant senatoribus tali esse habendum senatum, &c. Fuisse autem ritum illum ordinarium, & communem omnibus baptizatis, patet ex cap. 8. & 19. Actor. & ex epistola ad Hebr. cap. 6. Itaque ipse etiam Calvinus cum lib. 4. Institut. cap. 19. §. 5. postulasset mandatum sibi ostendi, respondet ipse sibi nomine Catholicorum, §. 6. *Tuetur, inquit, se quidem Apostolorum exemplo, quos nihil temerè fecisse existimant; ac responsionem admittens, ait: Id sane rectè; nec à nobis reprehenderentur, si se Apostolorum imitatores ostenderent, &c.*

Nunc videndum est, quid ad hoc argumentum respondeat aduersarij. PRIMA solutio est Calvini loco citato; quod illa manus impositio non fuerit Sacramentum, sed quaedam oblatio baptizatorum Deo: solebant enim per manus impositionem offerre Deo, quos baptizauerant.

At hæc solutio facile refellitur. Nam IN PRIMIS id Calvinus tantum dicit, sed nec probat, nec potest probare ullo testimonio, nisi sua ipsius auctoritate. Sic enim ait: *Huic manus impositioni non altius subesse mysterium cogito, sed huiusmodi ceremoniam ab illis adhibitam interpretor, ut ipso gestu significarent se Deo commendare, & velut offerre eum, cui manus imponebant.* DEINDE Scriptura dicit, quod ad illam manus impositionem, sequebatur continuo effusio doni mirabilis; immò etiam asserit Scriptura, per illam impositionem manu-

manuum datum Spiritum sanctum, Actor. 8. sicut dicit Tit. 3. per lauacrum regenerationis saluos nos fieri. Vt igitur lauacrum non est simplex oblatio, sed mysterium conferens gratiam; ita etiam impositio manuum. PRAETEREA offerre Deo baptizatum, non est aliquid maius, quam baptizare, praesertim secundum Calvinum, qui dicit nihil subesse mysterij in hac caeremonia: ergo poterant offerre illi ipsi, qui baptizauerant. At Scriptura contrarium docet. Nam Actor. 8. Philippus baptizat, & tamen non potest imponere manus, sed veniunt ad hoc faciendum Petrus & Ioannes. Et Actor. 19. Paulo praesente baptizantur duodecim viri, & non exprimitur à quo, quia quilibet poterat id facere: at baptizatis Paulus ipse manus imponit. DENIQUE quid opus erat noua oblatione, cum ipso, quod quis baptizatur, offerat se Deo, eiusque legibus, & obsequio se subiiciat?

SECUNDA solutio est eiusdem Caluini ibidem, & Brentij in Confess. Wittenberg. cap. de Confirmatione, qui dicunt, Deum initio nascentis Ecclesiae per manus Apostolorum dedisse fidelibus dona quaedam visibilia Spiritus sancti, vt donum linguarum, donum miraculorum, & similia; ex quo sequitur illam impositionem manuum non fuisse Sacramentum, quia non dabat gratiam iustificationis. Et confirmant ex similibus; nam umbra Petri curabantur homines, Actorum 5. & per sudarium Pauli Actor. 19. & tamen non facimus inde Sacramenta.

SED haec etiam solutio facile reiici potest. Nam quod dicunt, illam impositionem manuum non dedisse nisi dona quaedam loquendi linguis, & miraculorum; falsum est. Nam in primis dona illa gratis data non dicuntur in Scriptura simpliciter Spiritus sanctus, nec dicitur Spiritus sanctus habitare in eo, in quo non sunt nisi illa dona; quin potius è contrario Spiritus sanctus effugiet fictum, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Sapient. 1. dona autem illa gratis data, etiam in peccatoribus interdum inueniuntur; vt patet Matth. 7. At per manus impositionem Apostolorum dabatur ipse Spiritus sanctus Actor. 8. & 19. non igitur solum dona illa gratis data. SECUNDO id dabatur per manus impositionem, quod promiserat Dominus Ioannis 14. 15. 16. & Lucae ultimo, vt supra ostendimus. At quod promisit Dominus, non erat donum
lingua-

linguarum, aut curationum (id enim fuit additamentum quoddam) sed gratia roborans, & confirmans in fide. **TERTIO.** Dona illa non erant communia omnibus, vt patet ex Rom. 12. & 1. Corinth. 12. *Nunquid omnes prophetant? nunquid omnes loquuntur linguis?* At Spiritus sanctus per manus impositionem dabatur omnibus, vt aperte colligitur ex locis notatis Actorum 8. & 19. **QUARTO.** Apostolus Hebr. 6. numerat impositionem manus cum Baptismo, cum fide, cum poenitentia, cum aliis rebus, quæ pertinent ad salutem, immo etiam ad fundamenta religionis, vt ibidem Apostolus dicit. At certè loqui linguis, & prophetare, non pertinet ad salutem, multò minus fundamenta religionis. **QUINTO.** Si nihil aliud conferebat Spiritus sanctus datus per manus impositionem, nisi dona illa miraculorum; certè nunquam Apostoli primarij Petrus, & Ioannes ex Hierusalem in Samariam descendissent, vt manus imponerent. Nam satis multa miracula operabatur Philippus in Samaria, vt non essent ibi necessarij alij, qui miracula facerent. **SEXTO.** Idem ostendunt exempla, quæ aduersarij proferunt de vmbra Petri, & sudario Pauli; nusquam enim legimus per ea instrumenta datum esse Spiritum sanctum, sed solùm temporalem sanitatem.

TERTIA solutio est ea, quam attingit quidem loco citato Calvinus, sed latius eam persequitur Kemnitius, pag. 290. In Apostolis priuilegium singulare fuit, vt Spiritum sanctum darent per manus impositionem: habuerunt enim illi peculiare mandatum, & promissionem de hac re. At nos non habemus eiusmodi mandatum, & promissionem; igitur temerè imitari conamur. Confirmatur argumentum ex euentu. Nam ad eorum manus impositionem sequebatur effectus; ad nostram nihil sequitur; etiamsi enim quis millies manus imponat, non descendunt linguæ igneæ. Cessauit igitur donum illud: proinde ociosa, & inanis cæremonia remansit.

HÆC quoque solutio facilè reiici potest. Nam **IN PRIMITIIS** non ostendent aduersarij, vbi mandauerit Dominus Apostolis, vt manus imponerent ad Spiritum sanctum recipiendum. Legimus quidem Marci ult. *Super ægros manus imponent, & bene habebunt;* sed illa dicuntur omnibus fidelibus, non

non autem solis Apostolis: *Signa*, inquit, *eos qui crediderint, hæc sequentur, &c.* & præterea ista est impositio manus ad morbos pellendos, non ad Spiritum aduocandum. Legimus item Ananiam Actor. 9. accepisse mandatum, vt Paulo manus imponeret; quem locum perperam Calvinus exponit de manus impositione, de qua nunc agimus, cum in Antidoto Concilij Tridentini, sess. 7. can. 3. de Confirmatione, tum in Instit. lib. 4. cap. 19. §. 10. Sed is locus nihil facit ad rem. Nam illa impositio manus fuit curatiua ad depellendam cæcitatē corporalem, non ad dandum Spiritum sanctum: vnde etiam ante Baptismum facta est. SECUNDO, neque ostendent Apostolis vsquam factam esse promissionem, vt cui manus imponerent, daretur Spiritus sanctus. Promisit quidem Apostolis Dominus Spiritum sanctum, quem & acceperunt in die Pentecostes: at vt ipsi aliis darent, nusquam legimus; & tamen dabant, & quidem ordinariè. Non igitur requirebatur peculiaris promissio. TERTIO, promissio generalis est non solis Apostolis, sed toti Ecclesiæ facta; igitur, & cæremonia, qua applicatur promissio, generalis esse debet, & perpetua. Probatur antecedens, Nam etiam si Dominus Apostolos alloquebatur, cum promittebat Spiritum sanctum, tamen in eis Ecclesiam totam alloquebatur, vt ait S. Leo, ferm. 9. de Quadragesima: *Tota, inquit, Ecclesia salutare suum in iis qui aderant, vniuersaliter audiebat.* Vnde etiã Dominus ait Matth. ult. *Vobiscum sum omnibus diebus, vsque ad mundi consummationem.* Vbi alloquitur eos, qui erant omnes morituri intra centum annos, & tamen dicit se cum eis semper futurum, quia nimirum, & ipsi semper erunt in posteris suis. Item ex eo, quod ait Luc. 22. *Hoc facite in meam cõmemorationem;* quod certè ad alios etiam pertinet, qui Apostoli non erant. Vnde beatus Petrus, qui eas promissiones rectissimè intelligebat Actor. 3. omnibus pollicebatur Spiritum sanctum, si crederent, & baptizarentur; & allegabat vaticinium Ioëlis: *Effundam de Spiritu meo super omnem carnem.* ACCEDIT etiam ratio euidens. Nam caussa, cur Deus promisit, & dedit Spiritum sanctum, non minus locum habet in nobis, quàm in Apostolis; siquidem omni tempore egent fideles virtute Spiritus sancti ad resistendum in persecutione & confitenda fide. Neque Dominus prouidere potuit, aut voluit Ecclesiæ suæ

ad

ad annos decem, aut viginti, & non perpetuò, quando illa auxilio indiget.

SED respondet Kemnitius, promissionem quidem esse generalem, sed organum, quo illa applicatur, non esse iam impositionem manus, sed alia instrumenta, nimirum Baptismum, & Eucharistiam. AT QUI hoc est temerè, & pro arbitrio, imò etiam contra verbum Dei fingere organa, quibus applicentur diuinæ promissiones. Nam si Baptismus, & Eucharistia applicant promissionem prædictam, cur Apostoli utebantur manus impositione? deerant fortasse illis Baptismus, & Eucharistia? DEINDE Apostoli ante Christi passionem baptizati fuerant, & Eucharistiam sumpserant, & tamen post illa omnia promittitur eis Spiritus sanctus. Non igitur acceperant hoc donum, nimirum in ea plenitudine, quæ danda erat in Sacramento Confirmationis, per Baptismum, & Eucharistiam.

PRÆTEREA Actor. 8. Samaritani baptizati erant, & tamen Lucas disertis verbis dicit, Spiritum non venisse in quēquam illorum, nisi post manus impositionem Apostolorum. DENIQUE cum ipsa Scriptura tam apertè doceat, medium ad recipiendum hoc donum esse manus impositionem, quanta temeritas est hoc medium reiicere, & alia confingere?

AT, inquit, cessauit effectus ille, qui sequebatur ad impositionem manus. RESPONDEO; Cessauit quoad visibilia symbola, non quoad inuisibilem gratiam. Nam posse dari etiam inuisibiliter Spiritum sanctum, constat ex facto Domini Ioan. 20. ubi insufflauit, & dixit: *Accipite Spiritum sanctum*; debuisse autem dari semper, saltem inuisibiliter, paulò antè probatum est. Fuit autem causa rationabilis, quare tunc daretur visibiliter, nunc solùm inuisibiliter; quia initio Ecclesiæ ad fidem plantandam, & nutriendam, eiusmodi miracula necessaria erant. Vnde AUGUSTINVS, lib. 3. de Baptismo, cap. 16. *Neque enim temporalibus, inquit, & sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem, modò datur Spiritus sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Ecclesiæ primordia dilatanda. Qui enim nunc hoc exspectat, ut quibus manus ad accipiendum Spiritum sanctum imponitur, repente incipiant loqui linguæ? Sed inuisibiliter, & latenter intelligitur per vinculum pacis eorum cordibus diuina charitas inspirari.*

Deni-

Denique idem patet ex similibus. Nam initio Ecclesiæ, quæ credebant, operabantur miracula iuxta illud Marci ultimo: *Signa, eos, qui crediderint, hæc sequentur; super ægros manus imponent, et bene habebunt.* Nunc cessavit iste effectus fidei. Nec tamen est fides otiosa, & inanis, quia habet effectum suum principalem, qui est viuificare: *Iustus enim ex fide uiuit*, Hebr. 10. Vide Gregorium in homilia Euangelij Ascensionis. Pari ratione in principio Ecclesiæ puniebantur peccatores uisibilibus pœnis, ut patet de Anania, & Sapphira, Act. 5. de Elima Mago Act. 13. de iis, qui indignè communicabant, 1. Corinth. 11. At num hoc tempore, quia non puniuntur ista peccata uisibilibus pœnis, idèò impunita manebunt, & non saltem inuisibiliter punientur, & hic, & in alia uita? Ita igitur & in bonis.

Q V A R T A solutio est Kemnitij, pag. 291 totum locum Act. 8. 19. nihil pro nobis facere, cum nos impositionem manus reiecerimus, & in eius locum unctionem Chrismatum subiecerimus.

Hæc solutio nulla est. Nam ut omittā, quæ infra de Chrismate dicenda sunt, falsum est, reiectam esse manus impositionem. Bis enim Episcopus manus imponit confirmandis, ut ex Pontificali Romano intelligi potest, semel cum super eos manus extendit, atque orat: & rursus cum signat in frōte: atque ungit; ipsa enim unctio, & signatio cum manu fiat, manus impositio rectissime dicitur, ut docet Hugo libro 2. de Sacramentis, pag. 7. capite. 2. Unde etiam Marc. 7. cum postulasset quidam, ut Dominus manus imponeret lunatico; ille id fecit, nam digito tetigit linguam, & aures eius.

CAPVT TERTIVM.

Probatnr ueritas testimoniis summorum Pontificum.

N U N C secundò probanda est ueritas ex ueterum, & sanctorum Pontificum responsis. Adferemus autem testimonia, quæ non quidem disertis uerbis affirmant, Confirmationem esse Sacramentum (id enim neque necessarium est, & facile posset detorqueri ad signifi-

significationem Sacramenti largo modo accepti) sed testimonio adferemus, quæ rem ipsam demonstrent; id est, caeremoniam dantem gratiam, & a Baptismo distinctam.

PRIMVS igitur sit S. CLEMENS Romanus. Vide lib. 3. constit. cap. 10. 16. & 17. & lib. 7. cap. 44.

SECUNDVS sit S. VRBANVS in epistola sua decretali: Omnes, inquit, *fideles per manuum impositionem Episcoporum Spiritum sanctum post Baptismum accipere debent, ut plerique Christiani inueniantur.*

TERTIVS sit S. CORNELIVS Papa & Martyr, in epistola ad Eusebium Antiochenum apud Eusebium lib. 6. hist. cap. 33. *Non fuit, inquit, signaculo Chrismatis consummatum, unde nec Spiritum sanctum potuit promereri.*

QUARTVS sit MELCHIADES Papa & Martyr, in epist. ad Episcopos Hispaniæ: interrogatus, utrum maius Sacramentum esset Baptismus, an Cōfirmatio, respondit hīs verbis: *Scitote utrum magnum esse Sacramentum & addit, Confirmationem in eo præstare Baptismo, quod solum à summis sacerdotibus, id est, Episcopis confertur. Vbi apertissimè docet, Confirmationem esse sacramentum verè, & propriè dictum, quia confert cum Baptismo, & aliquo modo etiã Baptismo antepōnit: Baptismum autem omnes fatentur Sacramentum esse verè, ac propriè dictum.*

QVINTVS sit S. EVSEBIVS Papa in Epist. 3. *Manus, inquit, impositionis Sacramentum magna veneratione tenendū est, quod ab alijs perfici non potest, nisi à summis sacerdotibus. Et probat ex actis Apostolorum.*

SEXTVS sit S. INNOCENTIVS I. in epist. 1. ad Decentium c. Presbyteri, inquit, *Chrismate baptizatos ungeri licet, sed quod ab Episcopo fuerit consecratum; non tamen frontem ex eodem oleo signare, quod solum debetur Episcopis, cum tradunt Spiritum sanctum Paracletum. & adducit exemplum Apostolorum Act. 8. Vbi Innocentius apertè distinguit Episcopalem Confirmationem, qua tradi dicit Spiritum sanctum, ac proinde Sacramentum esse, ab unctione, quæ fit in Baptismo, quæ non est Sacramentum, sed quid sacramentale; & præterea ab Apostolorum doctrina hoc descendere.*

SEPTIMVS sit S. DAMASVS in epist. 4.

OCTAVVS sit S. LEO in epist. 86. aliàs 88.

NONVS sit S. IOANNES III. in Epist. ad Episcopos Germaniæ
Hites

Hi tres Pontifices declararunt non licere Chorepiscopis, sed solis Episcopis dare Spiritum sanctum per manus impositionem & unctionem Chrismatis in fronte. Ac Ioannes III. citat Damasum, & Leonem, & causam reddit, cur tam ipse, quam illi ita declarauerint; quia in Actis cap. 8. soli Apostoli dabant Spiritum sanctum per manus impositionem: ubi videmus eos loqui de illa caeremonia, quae Apostolis fuit in usu.

DECIMVS sit S. GREGORIUS, qui lib. 3. epist. 9. monet, ne presbyteri signare audeat Chrismate baptizatos in fronte, cum ad Episcopi munus id pertineat. Et in cap. 1. Cantic. in illud: *In vineis Engaddi, inquit, balsamum nascitur, quod cum oleo Pontificali benedictione Chrisma efficitur, quo dona sancti Spiritus exprimentur.* ADDE etiam Innocentium III. cap. cum venisset, extra de sacra unctione.

CAPVT QVARTVM.

Idem probatur ex Conciliis.

PRIMUM est ELIBERTINVM Concilium antiquissimum can. 38. Postquam enim dixerat posse laicum in necessitate baptizare, addit: *Si supervixerit, ad Episcopum eum perducatur, ut per manus impositionem perfici possit.* Idem etiam infra can. 77. iubet Diacono si quos baptizaverit.

SECUNDVM est CONCILIUM ARELATENSE I. tempore S. Sylvestri celebratum, quod can. 8. iubet haereticis ad Ecclesiam redeuntibus, si baptizati fuerint in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, non iterum tradi Baptismum, sed manus ab Episcopo imponi, ut accipiant Spiritum sanctum: quia nimirum haeretici illi Baptismum dare solebant, sed non Confirmationem.

TERTIVM est ARELANENSE II. sub eodem Sylvestro, quod idem statuit, can. 17. nisi quod exprimit etiam Chrisma cum manus impositione.

QVARTVM sit LAODICENVM etiam antiquissimum, ubi can. 7. iubentur Novatiani sancto Chrismate inungi; & can. 48. *Oportet, inquit, baptizatos sacratissimum Chrisma percipere, & caelestis regni participes fieri.*

QVINTVM sit AVRELIANENSE Concilium apud Gratianum de consecr. dist. 5. can. *Vt ieiuni: Vt ieiuni, inquit, ad Confirmationem veniant perfecte etati, ut moneantur con-*
fessio-

professionem prius facere, ut mundi donum Spiritus sancti valeant accipere

SEXTVM sit MELDENSE Conciliū apud eundem Gratianum eadem dist 5. can. Ut Episcopi: *Ut Episcopi*, inquit, nō nisi reuocati per impositionem manuum Spiritum sanctum tradant.

SEPTIMVM sit Conciliū II. HISPANENSE, can. 7. vbi idem repetitur quod suprā ex Leone I. citauimus.

OCTAVVM sit Conciliū, quod celebrauit S. Bonifacius Episcopus & Martyr, quod exstat in vita ipsius in tomo 3. Surti, vbi statutum est, ut Episcopi circumirent dioceses confirmando.

His accedant Concilia Generalia Constantinopolitanū I. can. 7. Florentinum, in instruct. Armenorum, & Tridentinū I. 7. can. I. de Confirmatione.

CAPVT QVINTVM.

Idem probatur ex Patribus Græcis.

DRIMVS ex Patribus Græcis sit DIONYSIVS Areopagita. Is de Ecclesiast. hierar. cap. 2. part. 2. sic habet: *Baptizatum indutum alba veste ad Pontificem decunt; ille diuino, ac deifico prorsus unguento eorum signat.* & par. 3. *Perficiens illa unctio facit perfectum.* cap. 4. par. 3. *Sed, & ipsis, qui Sacratissimo regenerationis mysterio consecrantur, aduentū Spiritus sancti consummans unguenti unctio elargitur* Hic vides cæremoniā, & eius effectum, ac proinde Sacramenti propriè dicti rationem.

SECUNDO loco prodeat CLEMENS Alexādrinus, qui teste Eusebio lib. 3. hist. cap. 17. secundum versionem Christophori, refert historiam iuuenis cuiusdam à S. Ioanne Apostolo cōmendati curæ, ac diligentia Episcopi nuper creati, ac inter alia sic loquitur: *Qui (Episcopus) eum Baptismi Sacramento illuminauit, postea vero sigillo Domini tanquam perfectū, & rita eius animi custodia obsignauit.* Vbi apertè loquitur de Sacramento Confirmationis, quod est Sigillum Dominicū in fronte impressum, & custodia præbens per gratiam quam confert.

III. IUSTINVS q. 137. Orthodoxorum, scribit peractis mysteriis Baptismi, consignari fideles sacro unguento.

IV. ORIGENES homil. 8. in Leuiticum prope finem: *Sic ergo*, inquit,

inquit, conuersis à peccato purificatio quidem per illa omnia datur, quæ superius diximus: donum autem gratiæ Spiritus per olei imaginem designatur, ut non solum purgatione consequi possit, qui conuertitur à peccato, sed & Spiritu sancto repleatur; Et homil. 9. ultra medium. Omnes, inquit, qui unquam unguento sacri Chrismati delibuti sunt, Sacerdotes effecti sunt, sicut & Petrus ad omnem Ecclesiam dicit; vos autem genus electum, regale sacerdotium.

V. CYRILLVS Hierosolymitanus ex quinque catechesibus mystagogicis, 1 & 2 scripsit de Baptismo, 3. de Sacramento Confirmationis, 4. & 5. de Eucharistia, quæ sunt tria Sacramenta, quæ eodem die percipiuntur à Neophytis. Vnde apparet Cyrillum non tantum habuisse Confirmationem pro Sacramento, sed etiam pro Sacramento propriissime dicto, quandoquidem illud in numero ponit cum Baptismo, & Eucharistia. Præterea Catechesi 3. iam citata, sic loquitur: Quæ admodum panis Eucharistiæ post sancti Spiritus inuocationem non amplius est panis communis, sed est corpus Christi; sic & sanctum hoc unguentum, non amplius est unguentum nudum, postquam iam consecratum est, sed est Chrisma Christi, quod aduentu Spiritus sancti per ipsius diuinitatē energiam habet, quo frons & alij sensus tui symbolicè inunguntur, & corpus quidem isto visibili unguento perungitur, anima uero sancto ac uiuifico Spiritu sanctificatur. NOTA ad hunc locum. PRIMO, conferrī hic etiam Chrisma cum Eucharistia; quod est argumentum utrumque esse æquè propriè Sacramentum. SECUNDO nota, unguentum consecratū vim habere sanctificandi, quod est proprium ueterum Sacramentorū, quæ sunt instrumenta sanctificationis. TERTIO, non solum vim habere sanctificandi, sed etiam re ipsa uerè animā sancto Spiritu sanctificari, cum frons Chrismate perungitur. QUARTO nota, hunc auctorem cautè loquutum, cum ait, panem Eucharistiæ post consecrationem esse corpus Christi; unguentum autem post consecrationem non dixit esse Spiritū sanctum, ne putaremus à Cyrillo fingi simile transubstantiationē unguenti, qualis fit in pane: sed dixit, non esse nudū unguentum, sed Chrisma Christi habens energiam sanctificandi à Spiritu sancto.

Idem Cyrillus ibidem docet, quemadmodum Christus primò Baptismum accepit; secundò descendit in eum columbas;

tertio excepit eum tentatio: ita nobiscum etiam fieri, qui primo baptizamus, deinde per Chrisma recipimus Spiritum sanctum, & sic tandem ad praelium descendimus cum Diabolo. Ibidem enim dicit, Christianum proprie denominari a Chrismate. Cum enim Christianus dicatur quasi unctus, non videtur dignus hoc nomine, qui non est unctus hoc unguento, quo Christiani perficiuntur. Denique ibidem etiam recte dicit, Ioannem in sua Epist. 1. cap. 2. cum ait: *Et vos unctionem, quam accepistis ab eo, in vobis maneat, & unctio docebit vos de omnibus.* ad hoc sanctum Chrisma alluisse per quod datur Spiritus sanctus, qui docet nos de omnibus.

VI. GREGORIUS Nazianzenus oratione in sanctum lauacrum. *At si tu, inquit, per Baptismum te ipsum obfirmaueris, ac preclarissimo, & firmissimo auxilio tibi in futurum cauere, omnium scilicet, & corpus unctio, & Spiritu consignans, quem admodum olim Israel nocturno illo, primigenos tuente credere; quid tibi accideret? & quod tibi praesidium comparauerit? audi Salomonis paræmias, Si sederis, aut, inirepidus eris si dormieris, suavis erit somnus tuus.*

VII. AMPHILOCHIVS in vita S. Basilij, si tamen is est verus auctor eius libri: *Baptizauit, inquit, Maximinus Episcopus Basilium, & Eubulum, & vestiuit albus, atque ungens eos sancto Chrismate, tradidit enim viuificam communionem.*

VIII. THEODORETVS in comment. 1. cap. Cantic. *Qui initiatur Baptismo post Sathanae abnegationem, & confessionem fidei, veluti signo, ac nota regia spirituali unguenti Chrismate inuncti, sub ea visibili unguenti specie inuisibilem sanctissimi Spiritus gratiam percipiunt.*

IV. IOANNES DAMASCENVS lib. 4. de fide, cap. 10. *Oleum, inquit, in Baptismate assumitur; unctio significans, & Christos nos efficiens, & misericordiam Dei nobis annuncians per Spiritum sanctum.* Vbi apertissime loquitur de Sacramento Confirmationis, quod datur post Baptisma. Nam paulo ante dixit, Apostolis in forma ignis datum Spiritum sanctum; & mox subiungit, nobis dari per oleum. Certè autem Confirmatio Apostolorum in die Pentecostes non respondet Baptismo, sed Confirmationi per Chrisma. Et paulo post idem auctor dicit, sicut columba attulit ramum oliuae post diluuium; ita nobis post Baptismum, cuius figura fuit diluuium, aduenire Spiritum sanctum

Etum per oleū, cuius figura fuit illa columba cum ramo oliuę. Deniq; verba Græca. τὸ ἔλαιον βαπτίσματος παρὰ λαμβάνω, *vetα*, rectiùs verterentur: *Oleū Baptismati succedit, quàm Oleum in Baptismate assumitur*, vt Oecolampadius vertit. Nā in Græco nō est, in *Baptismate*; & verbum παρὰ λαμβάνω, propriè dicitur de eo, quod assumitur, vt alteri succedat.

CAPVT SEXTVM.

Idem probatur ex Latinis.

ERTULLIANVS in lib. de resurrectione carnis, videtur totum ritum breuissimè comprehendere, id est, vñctionē, signum crucis, & impositionem manus: *Caro, inquit, ungitur, vt anima consecretur; caro signatur, vt anima muniatur; caro manus impositione adumbratur, vt anima Spiritu illuminetur.* Et ibidē coniungit hoc Sacramentū cum Baptismo, & Eucharistia, nam antea dixerat: *Caro abluitur, vt anima emaculetur* Et post illa omnia subiūgit: *Caro corpore Christi vescitur, vt anima de Deo saginetur.* Idē in lib. i. contra Marcionem non procul à fine, iterum coniungit olei vñctionē cum aqua Baptismi, & pane Eucharistia: & similiter in li. de præscript hæreticorum. Deniq; in lib. de Baptismo, sic ait: *Exinde egressi de lauacro, per ūgimur benedicta vñctione.* Et paulò pòst: *In nobis carnaliter currit vñctio, sed spiritualiter p̄ficit.* Et paulò pòst: *Dehinc manus imponitur per benedictionē aduocans, & inuitans Spiritū sanctū.*

II. S. CYPRIANVS lib. i. epist. vlt. *Vngi quoq; necesse est eum qui baptizatus sit, vt accepto Chrismate esse vñctus Dei, & habere in se Christi gratiam possit.* Et lib. 2. epist. i. *Tunc demum plene sanctificari, & esse Filij Dei possunt, si Sacramento vtrog nascantur.* Vides, Sacramentū vocari Confirmationem & cum Baptismo conferri. Item in epistola ad Iubaianū: *Nunc quoque apud nos geritur, vt qui in Ecclesia baptizantur, per Præpositos Ecclesię offerantur, & per nostram orationem, & manus impositionē Spiritum sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur.* Si quis obiiciat, Cyprianum in his omnibus locis agere causam Anabaptismi: Respondendū est, id quidem esse verum, sed non ob id esse falsa, quæ de ritu & effectū sacri Chrismatis ab eo dicuntur. Nam Ecclesia Catholica

tholica semper notauit errorē Cypriani de Anabaptismo; nunquam notauit vt errorē id, quod ille scripsit de Confirmatione; & s. August. lib. 5. de Baptismo refellit argumenta Cypriani pro Anabaptismo, nec tamē vnquam, vel vno verbulo damnat, quē Cyprianus de hoc Sacramento tam magnificē scripsit.

III. Auctor SERMONVM de operibus Cardinalibus Christi, quæ habentur inter opera Cypriani, tamen si reuera nō est Cyprianus, est tamen antiquus, & doctus, & apertissimē tribuit Chrismati consecrato vim sanctificandi eo modo, quo Cyprianum loquentē audiuius. Sic enim loquitur in sermone de vntione Chriſmatis: *Hodie in Ecclesia ad populum acquisitionem sanctificandum, in participatione dignitatis, & nominis sacrum Chryſma conficitur, in quo mixtum oleo balsamū regie, & sacerdotalis gloriæ exprimit vnitatē, quibus dignitatibus initiandi diuinitus est vntio instituta.* Et infra loquens de Chriſmate: *Sanctificati elementu iam non propria natura præbet effectum, sed virtus diuina potentius operatur, & ad est, veritas signo, & Spiritus Sacramento.* Et infra: *Et huius vntionis beneficio, & sapientia nobis, & intellectus diuinitus datur, consilium, & fortitudo cœlitus illabitur, scientia & pietas, & timor inspirat: omnibus supernu infunditur. Hoc oleu vnti cum spiritualibus nequitia colluctamur.*

IV. EYSEBIVS EPISSENUS, seu quicumque fuit Auctor (nam sine dubio Latinus fuit, & insignis) in sermone de Pentecoste. *Quod, inquit, nunc in confirmandu Neophytu manus impositione tribuit singulis, hoc tunc Spiritus sancti descensio in credentium populo donauit vniuersis.* Et infra: *Ergo Spiritus sanctus qui super aquas Baptismi salutifero descendit illapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum præstat ad gratiam.*

V. PRVDENTIVS IN $\psi\chi\omicron\mu\alpha\chi\iota\alpha$, cū pugnam luxuriæ & sobrietatis describit:

Post inscripta, inquit, oleo frontis signacula, per que Vnguentum regale datum est, & Chryſma perenne.

Et in hymno ante somnum:

*Cultor Dei memento
Te fontis, & lauacri
Rorem subuisse sanctum,
Te Chriſmate innotatum.*

VI. PACIANVS in lib. de Baptismo: Lauacro, inquit, peccata purgatur, Chrismate sanctus Spiritus superinfunditur: vtraque verò ista, manu & ore antistiti impetramus. Item in i. epist. ad Sympronianum Nouatianum: Si ergo & lauacri, & Chrimatis potestas, maiorum longè Charismatum ad Episcopos, inde (ex Apostolorū forma) descendit, & ligandi quoque ius adfuit, atque soluendi. Vbi vides, Chisma non solum coniungi cum Baptismi & Pœnitentiæ Sacramento, sed etiam anteponi Sacramento Pœnitentiæ: dicit enim esse potestatem maiorum Charismatum, posse Chrismate inungere, quam soluere, vel ligare: & inde probat posse Episcopum soluere, & ligare, quia potest baptizare, & Chrismate consignare, quæ sunt maiora munera. Idem in epist. 2. *Vestra plebi*, inquit, unde Spiritus, quam non consignat vnctus sacerdos?

VII. AMBROSIVS lib. 3. de Sacramentis, cap. 2. Sequitur, inquit, spirituale signaculum, quia post fontem sequitur vt perfectio fiat, quando ad inuocationem sacerdotis Spiritus sanctus infunditur. Et libro de iis, qui inuocantur mysteriis, cap. 7. Repete, quia accepisti signaculum spirituale. Et infra: Serua quod accepisti, signauit te Deus Pater, confirmauit te Christus Dominus.

VIII. HIERONYMVS in Dialogo cōtra Luciferianos, postquam dixerat, Episcopos baptizatis per impositionē manuum dare Spiritum sanctū, subiungit: Exigu, ubi scriptum sit: in Actibus Apostolorū. Sed etiam si Scripturæ auctoritas nō subesset totius orbis in hanc partē consensus instar præcepti obtineret.

IX. AVGVSTINVS lib. 15. Trinit. cap. 26. dicit, Ecclesiam adhuc seruare, quod fecerunt Apostoli Actor. 8. vt eius præpositi manus imponant ad Spiritum sanctū accipiendum. Ibidem etiam meminit Chrimatis. Itē in præfatione 2. concionis in Psal. 26. dicit, hac vnctione spiritualiter homines perfici. Item lib. 3. de Baptismo. cap. 16. & tract. 6. in epist. Ioānis dicit, nunc quidem non loqui linguis, quibus imponuntur manus post Baptismum, tamē reuera accipere Spiritū sanctum, & latenter, atq; inuisibiliter infundi charitatem. Sed præcipuus locus est lib. 2. contra literas Petilianī, cap. 104. In hoc unguento, inquit, Sacramentū Chrimatis vult Petilianus interpretari: quod quidem in genere visibiliū signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse Baptismus; sed potest esse in hominibus pessimum

Et id.

Et infra: Discerne igitur visibile sanctum Sacramentum, quod esse in bonis, & in malis potest: illud ad premium, istud ad iudicium, ab inuisibili unctioe charitatis, quae proprie bonorum est.

X. BEDA lib. 6. in Lucam, exponens illa verba Luc. 21. Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem oliuarum. In montem, inquit, oliuarum discipulos educit, ut omnes in morte sua baptizatos altissimo sancti Spiritus Chrismate confirmandos esse designet.

His accedant qui de hoc Sacramento ex professo tractant. XI. Rabanus lib. 1. de Institut clericorum, cap. 30. XII. Amalarius lib. 1. de officiis Ecclesiasticis. XIII. Hugo libro 2. de Sacramentis, pag. 7. & XIV. Magister cum omni Schola libro 4. Sentent. distinct. 7.

His accedant tria miracula ad huius Sacramenti Confirmationem à Deo ostensa. PRIMVM exstat apud Opatum lib. 2. ubi refert, ampullam S. Chrismatis ab Arianis per fenestram proiectam, Angelica manu sustentatam collidi non potuisse. ALTERVM exstat in vita S. Remberti Bremensis Episcopi apud Surium tomo 1. in mense Februario, quae scripta est ante annos DCC. Ibi legimus S. Rembertum inter confirmandum caecum illuminasse. TERTIVM exstat in vita S. Malachiae à S. Bernardo scripta: Puerum, inquit Bernardus, mente caprum, ex his quos lunaticos vocant, inter confirmandum sacramento curauit. Loquitur autem de Malcho Episcopo S. Malachiae praepatore.

CAPVT SEPTIMVM.

Diluuntur solutiones aduersariorum ad Patrum testimonia, quae sunt etiam argumenta ipsorum contra veritatem.

Nunc quid aduersarij ad tam multa Patrum testimonia respondeant, & quid nobis obiciant, videamus. Calvinus PRIMO simpliciter reiicit Patres. Nam libro 4. cap. 19. §. 4. Hieronymum dicit in eo hallucinari, quod Apostolicam obseruationem esse putauerit ritum Confirmationis. Et §. 8. & 10. vehementissime inuehitur in S. Melchiodem, ut supra capite 1. notauimus. Denique

ita loquitur: Iam verò cum verbo Dei, & probabili ratione defici se vident, prætexunt, quod solent, vetustissimam esse hanc observationem, & multorum seculorum consensu firmatam; Etiamsi id verum esset, nihil tamen efficiunt. Non è terra est Sacramentum, sed è cælo; non ex hominibus, sed ab uno Deo. Hæc ille. QVASI verò nos adferamus Patres, ut Sacramentum ab iis institutum doceamus. Fatemur Sacramenta esse de cælo, non de terra, sed tamentestes Sacramentorum homines adhibemus. Quanquam neq; testimoniū hoc de terra dici debet, sed de cælo: non enim hoc testimoniū ex capite suo ipsi confingunt, sed ex Apostolorum doctrina, & traditione deducunt. Adde, quòd nec admittimus nos destitui verbo Dei, ut in 2. cap. ostendimus.

SECUNDO; Idem Calvinus ibidem negat Patres agnovisse hoc Sacramentum: Sed quid, inquit, vetustatem obiectant, cum veteres dum propriè eloqui volunt, nusquam plura duobus Sacramentis recenseant? Si ab hominibus petendum esset nostræ fidei præsidium, habemus arcem inexpugnabilem, nunquam veteribus agnita fuisse pro Sacramentis, quæ isti Sacramenta ementiuntur. De manuum impositione loquuntur veteres, sed an Sacramentū vocant? Augustinus aperè affirmat lib. 3. de Baptismo, cap. 16. nihil aliud esse, quàm orationē. Addit Kemnitus pag. 319. Gratiani auctoritatem, qui can. Arianos l. q. 1. ex hoc loco Augustini colligit, manus impositionem, non esse Sacramentum, quia repeti potest; cum nihil sit, nisi oratio quædam.

HÆC secunda solutio duobus clarissimis mendaciis constat. Quod enim Calvinus ait, veteres non agnoscere nisi duo Sacramenta propriè dicta, constat esse mendacium ex testimoniis citatis, & idem mendacium refutauimus cum ageremus de numero Sacramentorum. Quod autem Calvinus negat veteres Sacramentum appellasse ritum Confirmationis, mendacium esse patet ex testimoniis Melchiadis, & Eusebij, Cypriani, atque Augustini supra citatis. Ad locum ex Augustino citatum, RESPONDEO Augustinum loqui de simplici manus impositione, quæ fiebat in reconciliatione penitentium, non de manus impositione cum Chrismate, quæ est propriè Sacramentum Confirmationis.

At instat Calvinus, atque ait: *Neg hinc mihi putidū suū distinctio.*

unctionibus obganniant, nō ad Confirmationem illud Augustinum retulisse, sed ad curatoriam, vel reconciliatoriam. Exstat liber, &c. Ac probat hic agi de vtraque simul, quia loquitur Augustinus de hæreticis, qui ad Ecclesiam redeunt, qui quidem non rebaptizantur: tamen imponuntur eis manus, & eo modo datur eis Spiritus sanctus. Et confirmat hoc idem et lib. 5. cap. 23. de Baptismo.

RESPONDEO, hæc omnia si quid probarent, probarent solum Confirmationem esse Sacramentum iterabile; non autem probarent, non esse Sacramentum propriè dictū, quod Caluino probandum erat. Nam sic loquitur **AUGUSTINUS:** *Manus autem impositio non sicut Baptismus repeti non potest quid enim est aliud, nisi oratio super hominem?* Vbi Augustinus ex eo, quod manus impositio est oratio, non colligit non esse Sacramentum, sed non esse Sacramentum tale, ut repeti non possit. Alioqui Sacramentum esse manifestè probatur. Nam hic est materia sensibilis, impositio manuum, est forma, oratio; est effectus, gratia Spiritus sancti, ut ipse Caluinus contendit. Cur ergo non est Sacramentū? At neque ex hoc probari potest Confirmationē esse Sacramentum iterabile. Nam (ut dixi) non agitur hic de Confirmatione, sed de reconciliacione pœnitentium. Id quod probo his rationibus.

PRIMO, Augustinus passim docet Confirmationem fieri Chrismate, ut patet ex locis supra allegatis. Hic autem nō solum non meminit Chrysmatis, sed apertè indicat se loqui de impositione manuum sine Chrismate; alioqui non diceret: *Quid est aliud, nisi oratio?* posset enim responderi, est consecratio, & consignatio per Chrysmatis unctionem.

SECUNDO; Sacramentum Confirmationis semel datum nō potest repeti, ut ex Concilio Tarraconensi, & ex rescripto Gregorij II. testatur Gratianus dist. 5. de consecrat. can. Dicitur est, & can. De homine. Et præterea idem apertè colligitur ex Augustino lib. 2. contra literas Petiliani, cap. 104. vbi dicit, Sacramentum Confirmationis, sicut etiam Baptismi interdum in pessimis hominibus esse, & manere, licet ad iudicium. Quod si manet etiam in pessimis, non debet, nec potest eis dari, cum reconciliantur, quia iam habent, nec amiserunt. At hoc loco dicit, manus impositionem repeti posse non igitur loquitur de manus impositione Confirmatoria.

TERTIO,

TERTIO, Augustinus loquitur de reconciliatione hereticorum, ut Caluinus fatetur, & ex utroque loco citato perspicuum est. Sed manus impositio reconciliatoria distincta erat, præsertim in Ecclesia Occidentali à manus impositione Confirmatoria; ergo non loquitur Augustinus de Confirmatoria. Assumptio probatur tum ex Vigilio Papa in epist. 1. cap. 3. ubi hoc expressè testatur: tum ex Gregorio lib. 9. epist. 61. ubi dicit, Arianos in Ecclesia Orientali, consueuisse recipi per unctionem Chrismatis; in occidentali per solam impositionem manuum. Cuius diuersitatis ratio assignari solet, quia Ariani Orientales non confirmabantur per Chrisma in sua secta, Occidentales autem confirmabantur, & idèd in Oriente oportebat eos ungeri cum redibant ad Ecclesiam, quia hoc eis deerat. Vnde etiam in Concilio Nicæno ex Arabico nuper translato can. 31. iubentur Ariani ungi, cum ad Ecclesiam veniunt. Vel certè si etiam in Occidente Ariani reiciebant Confirmationem; tamen cum ad Ecclesiam redibant, non statim Chrismate ungebantur, sed postea per oportunitatem, ut modò facimus cum Lutheranis. Vel deniq; illa unctio in Ecclesia Orientali non erat Sacramentum, sed ritus quidam. Quidquid sit, Gregorius expressè dicit, in Occidente non inungi, sed simpliciter reconciliari per impositionem manus. Quare S. Augustinus, qui de Ecclesia Occidentali erat, cum loquitur de reconciliatione hæreticorum per impositionem manuum, non agit de Confirmatione, quæ non fit sine unctione, sed de simplici reconciliatione.

At duo videntur ob stare huic nostræ explicationi. VNUM, quod Augustinus lib. 3. de Baptismo, cap. 16. id est, in illo ipso capite, ubi dicit, impositionem manuum nihil esse, nisi orationem, dicit etiam per eam manuum impositionem nunc non expectari, ut homines loquantur linguis, ut fiebat tempore Apostolorum, sed satis esse si infundatur Spiritus sanctus inuisibiliter; quem locum nos supra citauimus pro Sacramento Confirmationis. Ergo Augustinus loquitur de manus impositione Confirmatoria; vel certè æquiuocè accipit in vno, & eodem capite manus impositionem; quod videtur esse absurdum. ALTERVM est, quod lib. 5. de Baptismo, cap. 23. Augustinus dicat per manus impositionem reconciliatoriã dari Spiritum sanctum, At hic per nos est effectus Confirmationis; ergo eadem erat apud Augustinum impositio manus Confirmatoria, & reconciliatoria.

Respon-

Respondeo ad PRIMVM, vario modo accipere Augustinum in eo capite manus impositionem, sed sine villo vitio. Nam propositum eius erat soluere argumentum sancti Cypriani, qui ex eo, quod in sola Ecclesia Catholica dari potest, & accipi Spiritus sanctus, colligebat Sacramenta hæreticorum non esse vera, & rata. Ad hoc argumentum diluendum Augustinus initio capitis explicat, quid intelligi debeat per Spiritum sanctum cum dicitur non posse dari, vel accipi, nisi in Ecclesia Catholica per manus impositionem: ac dicit intelligi donum charitatis; hoc enim non possunt habere nisi boni, & ideo non nisi in Ecclesia Catholica, quia extra illam nulli sunt boni. Hoc autem loco accipit Augustinus manus impositionem in genere, siue sit Confirmatoria, siue reconciliatoria, siue (vt sic loquar) Ordinatoria: semper enim per eam datur gratia, & charitas, nisi ponatur obex. Deinde vult Augustinus ostendere per manus impositionem dari reuera donum charitatis; & declarat exemplo manus impositionis Confirmatoriae, cum dicit; nunc non expectari, vt loquantur linguis, quibus manus imponitur, sed latenter eis infundi charitatem. Itaque hic iam accipit manus impositionem magis strictè (id est, pro sola Confirmatoria) nec tamen est vitiosa æquiuocatio; quia quod conuenit toti generi, rectè declaratur exemplo vnius speciei. Postea redit ad argumentum Cypriani, & distinguit tria; Sacramentum, donum Spiritus sancti gratis datum, vt prophetiam; & donum gratum faciens, id est, charitatem; ac dicit extra Ecclesiam, vel in malis hominibus esse posse duo priora, non tamen tertium; & idcirco debere ad Ecclesiam redire, vt in ea per manus impositionem reconciliatoriam illud accipiant. Et quia poterat aliquis suspicari, non posse repeti hanc manus impositionem, sicut non potest repeti Baptismus nec Confirmatio, nec Ordinatio, ideo Augustinus subiungit, posse repeti manus impositionem, id est, reconciliatoriam, quia nihil est aliud, nisi oratio super hominem, id est, non est consecratio aliqua, quæ maneat, & characterem imprimat, vnde repeti non possit, sed est tantum cæremonia adiuuans orationem.

Ad ALTERVM argumentum respondeo, vt iam dixi, Spiritum sanctum dari, per omnem impositionem manuum, sed ad varios effectus. Nam per impositionem manuum Confirmato-

riam

riam datur ad roborandam animam in fidei confessione; per Reconciliatoriam datur ad remissionem peccatorum; per Ordinatoriam datur ad potestatem ministrandi Sacramenta.

Ad locum Gratiani à Kemnitio additum **RESPONDEO**; Gratianam velle dicere non esse Sacramentum Ordinis, vel etiam Confirmationis, impositionē manuum, de qua loquitur Augustinus, id quod rectè ille dicit, ac rectè etiam probat ex eo quod repeti potest. Non autem negat esse Sacramentum reconciliationis: nam alioqui etiam Eucharistia repeti potest, & tamen est verissimum Sacramentum.

TERTIA solutio est, quòd apud veteres Confirmatio fuerit tantùm Catechesis puerorum, qui in infantia baptizati fuerant. Ita Calvinus ibid. §. 4. & 13. vbi citat Leonem epist. 35. & 77. & Hieronymum contra Luciferianos: quam eandem solutionem omnes alij amplectuntur. At vanissima est: nam **PRIMO** nec Scriptura, nec vllus veterum meminit huius Catechesis, Scriptura Act 8. & 19 dicit, Apostolos orasse, & imposuisse manus, & eò modo dedisse Spiritum sanctum: examinis puerorum nulla mentio. Similiter loquuntur Patres, vt supra ostendimus. Porro etiam S. Leo epist. 35. & 77. nihil dicit de hac re; nam loquitur de reconciliatione hæreticorum, non de examini puerili. Hieronymus quoque examen non nominat.

PRAETEREA ista solutio non solum non est conformis Patrum doctrinæ, sed etiã ei repugnat. Patres enim dabant Confirmationem per vñctionem, & manus impositionem etiam infantibus, vt expressè docet Innocentius I. epist. 1. & liber de Ecclesiasticis dogmatibus, c. 52. & Ordo Romanus. Et **PRAETEREA** id certissimum est, quia dabant olim infantibus etiam Eucharistiam, vt patet ex Cypriano in ferm. de lapsis, & tamen Eucharistiam non dabant, nisi post Confirmationem, vt ex Dionysio, Ambrosio, & aliis patet. At certè infantes non sunt capaces examinis, nec Catechismi; nec aduersarij volunt examen etiam infantium, sed puerorum iam aduultorum; igitur euidens est, omnes Patres non loqui de ritu Confirmationis, quam sibi hæretici hoc tempore confinxerunt. **DENIQUE**, omnes ferè Patres meminerunt Chrismatis, & signaculi crucis in fronte, & in hoc ponunt essentiam huius Sacramenti, vt ex eorum testimoniis constat.

Iam verò Kemnitius in 2. p. Examinis, pag. 297. & deinceps differit

differit de sententiis Patrum, ac ad quinq; capita reuocat omnes suas solutiones. PRIMO dicit, multos auctores qui citantur pro Sacramento Confirmationis, esse apocryphos, & supposititios. At id nihil est. Nam etiam si epistolæ citatæ Melchiadis, Eusebij, & Urbani, necnon liber Dionisij Areopagitæ, homiliæ Eusebij Emisseni, & sermones Cypriani de operibus Cardinalibus Christi, sint apud nonnullos dubiæ Scripturæ, vel etiam supposititiæ: tamen multos habemus alios certissimos, & probatissimos auctores; & isti ipsi sunt antiquissimi, & optimi, licet non sit certum, an sint illi, quorum nomina præferunt.

2. SECUNDO Kēnitius addit, alios auctores qui de Chrismate agunt, certos quidem esse, sed ex schola Montani prodiisse, vt Tertullianum, & Cyprianum. SED hoc esse impudens mendacium, demonstrauimus cap. 1.

3. TERTIO dicit, alios esse auctores certos, & probatos, qui de vnctione mentionem faciunt, sed eam vocare Sacramentum improprie, & largo modo, quia est humana cæremonia quædam in Baptismo adhiberi solita: sicq; exponit loca Augustini à nobis citata ex lib. 15. Trinit. cap. 26. & lib. 2. contra literas Petilianæ, cap. 104. At multū hic errat Kemnitius. Supra enim ostendimus, Patres ferè omnes distinguere Confirmationem à Baptismo, & effectum spiritualem ei tribuere, qui non conuenit nisi verè ac proprie dictis Sacramentis. Id quod etiam manifestè patet ex locis Augustini citatis, quæ suo more Kemnitius truncata, & imperfectè citauit. Nam in priori loco dicit, Præpositos Ecclesiæ imponere manum, & Chrismate unguere ad hoc, vt detur Spiritus sanctus, vt olim fecerunt Apostoli Act. 8. At certè Apostolorum actio non fuit humana cæremonia adiuncto Baptismo, sed alia, & quidem diuina, & efficacissima. In posteriore loco Augustinus multum laborat, vt ostendat veram Confirmationem posse dari, & accipi à malis, vt ipsum etiam Baptismum. At quid opus erat, hoc probare de humana, & sterili cæremonia? quis enim deo dubitare poterat? Deinde ibidem Augustinus dicit, malos accipere Sacramentum Confirmationis visibile, sine inuisibili gratia Spiritus sancti, idque ad iudicium. At certè non distingueret Sacramentum visibile ab inuisibili gratia in malis, nisi crederet in bonis ista coniungi, & vnum per alterum dari neque ad iudici-

judicium sumitur cæremonia humana, etiam si à malis sumatur. Denique ibidem Augustinus dicit, Sacramentum Chrifti-
matis esse sacrosanctum, licet ipse Baptismus. At quanta blas-
phemia fuisset æquare humanam cæremoniam Sacramento
Baptismi?

Q V A R T O Kemnitiuſ dicit, etiam si veteres variè loquan-
tur de hac re, tamen nullum esse in puriore antiquitate Pa-
trem, qui detrahat Baptismo suos effectus, vt eos tribuat Chriſ-
mati, vt modò faciunt Papistæ. Et quia Cyrillus videbatur illi
valde obſtare, in dubium reuocat, an sint eius illæ Catecheses,
& an ipse aliquando errauerit in fide; & tandem reiicit tan-
quam falsa, quæ dicit Cyrillus. S E D hæc omnia meræ nugæ
sunt. Nam nec nos dicimus detrahendos esse Baptismo suos
effectus, sed damus vtrique Sacramento effectus proprios. De
Catechesibus autem Cyrilli nemo vnquam dubitauit, neque
profert Kemnitiuſ vllam rationem, vel coniecturam, cur dubi-
tandum sit. De fide autem, & probitate Cyrilli exstat egregium
testimonium in epistola Concilij Constantinopolitani ad Da-
masum apud Theodoretum lib. 5. cap. 9. vbi tota illa Synodus
Oecumenica Cyrillum vehementer commendat, quòd mul-
ta, & varia certamina cum Arianis ob fidem Catholicam gef-
ferit.

Q V I N T O Kemnitiuſ dicit, Patres loqui valde dissimiliter
ab auctoribus recentioribus. Nam veteres inculcant manus
impositionem, quæ tamen nunc abolita est; item veteres no-
minant oleum, sed nullus probatus auctor addit mixtionem
cum balsamo, vt modò faciunt omnes recentiores: veteres tri-
buunt Baptismo eos effectus, quos recentiores tribuunt Con-
firmationi, vt dare gratiam, dare Spiritum sanctum, perficere,
armare contra Diabolum, &c. denique veteres Vnctionem an-
nectunt Baptismo; recentiores separant, ac si duo essent Sacra-
menta. A T hic etiam valde hallucinatur Kemnitiuſ. Nam
I N P R I M I S falsum est, esse abolitam manus impositionem,
vt supra ostendimus, cap. 2. D E I N D E balsami cum oleo mix-
ti expressè meminit Gregorius I. Papa in cap. 1. Canticor. qui
certè probatissimus auctor est; sed de hac re postea. P R A E T E-
R E A falsum est eosdem effectus tribui a Patribus Baptismo,
quos nos tribuimus Confirmationi, etiam si nomina effectuum
sepe sint eadem. Nam Baptismus dat gratiam, & Spiritum
san-

sanctum, sed alios effectus, quàm Confirmatio. Vnde etiam Dominus Ioan. 10 dedit Apostolis Spiritum sanctum per insufflationem; & tamen eo tempore promisit illis Spiritum sanctum Act. 1. & dedit Act. 2. sic etiam Baptismus armat, quia dat gratiam bene operandi: sed Confirmatio addit peculiare robur ad profitendam fidem. Vnde dicitur Apostolis iam baptizatis Lucae ult. *Sedere in ciuitate, donec induamini virtute ex alto.* DENIQUE Baptismus perficit in suo genere, quia facit verè, & integrè iustos, & Dei filios; & tamen Confirmatio adhuc perficit in alio genere: quomodo infans perfectus homo est, quoad essentiam, & tamen non est perfectus, quoad molem. Itaque iidem Patres, qui magnificè loquuntur de Baptismo, magnificè etiam loquuntur de Confirmatione, vt et locis citatis patet.

Quod autem Kemnitius obiicit de coniunctione vnctionis cum Baptismo, ostendit eius imperitiam. Nam solebant veteres etiam Eucharistiam coniungere cum Baptismo, siue adultos, siue infantes baptizarent, & tamen nemo negat Sacramenta esse distincta, Baptismum, & Eucharistiam. Hoc tempore cum baptizantur adulti, eodem die datur Baptismus, Confirmatio, & Eucharistia, vt veteres faciebant: sed cum baptizantur infantes, differuntur alia duo Sacramenta, donec ad vltimam rationis peruenerint, qui ea percepturi sunt; quia non sunt ea Sacramenta infantibus necessaria, & maiori cum fructu, & reuerentia percipiuntur ab adultis. Neque in hoc à nobis Lutheranis dissentiunt.

CAPVT OCTAVVM.

De materia Sacramenti Confirmationis.

SEQVITVR ALTERA quæstio de materia huius Sacramenti, de qua, etsi quædam iam dicta sunt in superioribus quæstione, tamè accuratius res explicanda est. Igitur materiam huius Sacramenti remoram Catholici cõmuni consensu esse docent, oleum balsamo admixtum, atq; ab Episcopo consecratum; materiam verò proximam, quæ propriè est altera pars Sacramenti, vnctionem ex prædicto oleo in fronte adhibitam ad formam, seu figuram crucis. Hæretici hoc totum non modò reiciunt, sed etiam rident,

dent, vt ex locis quæstione superiori indicatis intelligi potest; vbi pinguedinem per contumeliam vocant, & Kemnitius pagin 314. non putat impium, qui calceos in itinere torrefactos Chrysmate isto inungat: & reipsa in Gallia Calvinistæ dicuntur ocreas suas Chrysmate inunxisse. Vt autem commodius hæc veritas probari possit, statuam sequentes propositiones.

PRIMA propositio: *Chrysmata, siue vntio, materia est Sacramenti Confirmationis.* Hæc certissima est Catholicis, ex Concilio Florentino in Instructione Armenorum, & Concilio Tridentino, sess. 7. can. 2. de Confirmatione. Probat **PRIMO** ex duobus locis Scripturæ, vbi vel expressè sit mentio huius vntionis, vel certè ad eam alludatur. **PRIORE** est, 2. Cor. 1. *Qui confirmat nos Deus, & vnxit nos, & signauit, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* Hunc locum exponunt de Sacramento Confirmationis, Ambrosius libro de iis, qui initiantur mysteriis, capite 7. & Anselmus, ac Theodoretus in comment. & verba ipsa satis apertè hoc significant. Nam in primis verbum (*Confirmat*) proprium est huius Sacramenti in quo robur datur. Deinde (*Vnxit nos*) vel refertur ad ipsam vntionem externam, vel si referatur ad internam, fit allusio ad extenam; idè enim interna illa illustratio, & operatio Spiritus sancti dicitur vntio quia per vntionem externam, dari & significari solet. Illud autem (*Signauit nos*) referri potest tū ad internam ob signationem per characterem, tum ad externum signaculum crucis, quod in hoc Sacramento in fronte imprimitur. Denique illud (*Dedit pignus Spiritus in cordibus*) apertissimè designat effectum principale huius Sacramenti, qui est donum charitatis. **POSTERIOR** locus est 2. Ioan. 2. *Et vos vntionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis, &c.* Hunc locum de hoc Sacramento exponit Cyrillus catecheli 3. mystag. & Augustinus tract. 3. in epist. Ioan. vbi dicit, esse quoddam Sacramentum vntionis, cuius tantum virtus inuisibilis sit.

SECUNDO probatur, & quidem efficacius ex communi consensu Pontificum, Conciliorum, & Patrum Græcorum, ac Latinorum, quos supra citauimus. Tamen enim Scripturæ testimonia primum locum habent, quando perspicua sunt: tamen cum ea non sunt ita manifesta, plus momenti habet Ecclesiæ auctoritas, quam ipsa Scriptura apertissimè commendat.

SECUNDA propositio: *Materia Confirmationis non est oleum simplex, sed oleum mixtum balsamo.* ProbatuR PRIMO ex traditione maiorum. Nam in primis DIONYSIUS Areopagita, etiamsi non nominat balsamum, tamen apertè describit ab effectu, seu proprietate: siquidem in Eccles. hierat. cap. 4. part. 3. dicit, *Chrisma componi ex variis rebus, & odoriferum esse: Discimus, inquit, unguenti compositionem esse collectione suauiter spirantium materiaru.* SECUNDO CLEMENS li. 7. constit. Apostol. cap. 44. in benedictione Chrismatismentionem facit fragrantie odoris. TERTIO FABIANVS Papa, & Martyr in epist. 2. ad Orientales apertè dicit, *Chrisma ipsum instituisse, vt Chrisma conficeretur ex oleo admixto balsamo.* QUARTO CYPRIANVS, vel quicumque est auctor, in serm. de vnctione Chrismatism: *Hodie, inquit, in Ecclesia sacerdotum Chrisma conficitur, in quo mixtum oleo balsamum sacerdotale, & regie glorie exprimit unitatem.* QUINTO GREGORIUS Turonicus lib. de gloria Martyrum, cap. 40. enarrans ingens miraculum, quod exstat etiam apud Prudentium in lib. contra Iudæos, pro eo, quod Prudentius dixerat: *Lotus, & vnctus* (sic enim requirebat ratio carminis) ille ait: *Baptismo lotus, & balsamo vnctus.* Vbi videmus, Gregorio interprete, tempore Prudentij in Chrismate fuisse balsamum: immò etiam diu ante Prudentij tempora. Is enim narrat historiam, quæ tempore Ethnici Imperatoris acciderat; qui cum victimarum intestina inspiceret, & inde per artes dæmonum responsa quæreret, nihil efficere potuit; quod dæmones timuerint præsentiam adolescentis, qui cum Imperatore aderat, qui & Baptismo lotus, & Chrismate in fronte delibutus fuerat. SEXTO GREGORIUS Papa, vt supra citauimus, in l. cap. Cant. disertis verbis asserit, *Chrisma ex oleo, & balsamo confici: neque aliquid noui instituit, sed solùm refert, quod in vsu Ecclesie erat.* SEPTIMO Concilium II. Bracarense, can. 4. celebratum paulò post Gregorij mortem, expressè etiam meminit balsami, vt etiam Concilium Florentinum in instructione Armenorum, & omnes Scholastici ac recentiores auctores.

Ceteri Patres veteres, etiamsi non expressè balsamum nominent, tamè satis apertè idem significare videntur, cum non oleum, sed Chrisma appellant vnctionem, quæ datur in Sacramento.

eramento Confirmationis: nam ex Ecclesiæ vſu Chriſma non ſignificat ſimplex oleum, ſed vnguentum confectum ex pluribus rebus. Id patet ex Innocentio III. cap. Paſtoralis, extra de Sacramentis non iterandis; vbi referens quendam in Sacramento Confirmationis per errorem vñctum ſimplici oleo benedicto, non autem vnguento ex oleo & balfamo, vt eſt conſuetudo; ſcribit eum vñctum fuiſſe ſimplici oleo benedicto, non Chriſmate: vbi diſtinguit Chriſma ab oleo propter alterius liquoris admitionem. Sic etiam Concilium II. Carthaginense, can. 3. & Concilium III. Carthaginense, can. 36. dicunt, non licere preſbytero Chriſma conficere. Quid autem eſt Chriſma conficere, niſi ex pluribus liquoribus vnum vnguentum facere?

SECUNDO accedit figura Teſtamenti veteris. Nam vnguentum, quod Deus iuſſit fieri Exodi 30. quo vngeretur tabernaculum, & ſacerdotes; figura erat Chriſmatis, quo vngitur Eccleſia, quæ eſt verum Dei tabernaculum, vt docent Cyprianus ſermone de vñctione Chriſmatis, & Petrus Damianus ſerm. 1. de dedicatione. Illud autem erat ex oleo oliuarũ cum admitione odoriferorũ ſuccorum, quorum vnum erat $\omega\psi\lambda$ quod ſtaſten, & etiam balfamum fuiſſe dicitur.

DENIQUE accedit etiam congruentia, quam dum ridiculam videri vult Kemnitius, ipſe ſe ridiculum probat. Ratio Theologorũ, & ipſius etiam S. Thomæ, 3. part. quæſt. 72. art. 2. eſt, quia debet materia Sacramenti ſignificare effectum Sacramenti. Porro effectus huius Sacramenti præcipuus eſt confirmatio in fide, quæ duo requirit; puritatem, & feruorem fidei in corde, & conſtantem confeſſionem in ore: primũ apertiffimè ſignificatur oleo, quod liquor puriſſimus, & ſubtilis, lucidus, & calidus eſt: ſecundum non minus aptè ſignificatur balfamo, quod bonum odorem effundit ad alios.

Præterea huius Sacramenti effectus ſignificati ſunt in illis igneis linguis, quæ apparuerunt ſuper Apoſtolos in die Pentecoſtes. Eſt enim Apoſtoli ſine Sacramento confirmati ſint illo die ab ipſo Deo immediatè; tamen non ſine viſibili ſymbolo effectum inuiſibilem ſignificante. Illis ergo duobus ſymbolis, igni & linguis, ſeu potius vni ex duabus partibus conſtanti, id eſt, linguis igneis reſpondent optimè in Sacramento noſtro oleum, & balfamum, ſeu Chriſma ex oleo, balfamoque confectum.

Hanc rationem his verbis Kemnitius irridet pag. 286. *Arri-
ge aures, optime lector, magnum enim, & insigne audies acu-
men. Et infra: Miraberis scio, ubi audieris; igni in Pentecoste
respondet in Pontificia Confirmatione oleum. Quæ ratione? quia
oleum nutrit ignem. Sed idem facit etiam baculus quercineus
fumo bene induratus. Speciei linguarum respondet balsamum
quia est odoriferum. Sed quid lingue commune est cum odori-
bus? num lingua odoramur? Hæc ille.*

At non mirum si absurdus homo absurdè intellexit, quæ
benè à doctis viris dicta, & scripta sunt. Non enim dicimus o-
leum respondere igni quia nutrit ignem, sed quia sicut in Scri-
pturis per ignem significatur sapientia, & charitas, & ipse Spi-
ritus sanctus illustrans, & calefaciens corda ut ignis illustrat, &
accendit corpora: ita etiam in Scripturis oleum, siue unctio si-
gnificat eandem charitatem, & sapientiam, & ipsum Spiritum
sanctum. Nam oleum res facit lucidas, & perspicuas, & simul
fouet, emollit, penetrat, &c. Itaq; de igne legimus Luc. 12. *Ignis
veni mittere in terram, & Hebr. 12. Deus noster ignis consumens
est.* & similiter de unctioe legimus Act. 10. *Unxit eum Spi-
ritu sancto, & virtute.* & 1. Ioan. 2. *Unctio docebit vos de omni-
bus.* Non inueniet autè Kemnitius, ubi in Scripturis Spiritus
sanctus baculo quercineo comparetur. Quod attinet ad lin-
guas & balsamum, in eo posita est similitudo, quod sicut per
linguam communicatur vox, & eo modo foras prodit confessio
fidei: ita per balsamum communicatur odor, & eodem modo
significatur exterior protestatio veræ fidei. Sed de nugis Kem-
nitianis satis.

3. TERTIA propositio: *Chrisma quod est materia Sacramenti
Confirmationis, prius consecratum ac benedictum esse debet.*
In hac etiam Catholici omnes conveniunt. Et quia Calvinus,
& Kemnitius hanc benedictionem superstitionem, & magicam
vocant, ita ut Calvinus lib. 4. Instit. cap. 19. §. 8. vocet Chrisma
consecratum, oleum Diaboli mendacio pollutum; & Kemni-
tius pagina 287. dicat appellari debere Chrisma excantatum:
probanda est hæc veritas testimoniis veterum, sanctorum Pon-
tificum, Conciliorum, Patrum.

Igitur probatur PRIMO ex traditione Ecclesiastica sancto-
rum Pontificum. Clemens Romanus satis fusè de ista conse-
cratione tractat, quam etiam Apostolis tribuit lib. 7. Apostol.
constit.

constit. cap. 42. & 44. Idem docet Fabianus Papa & Martyr, in epist. 2. supra notata, qui etiam addit singulis annis feria V. in Cœna Domini nouum Chrisma consecrandum. Damasus I. epist. 4. Innocentius I. epist. 1. c. 3. Leo I. epist. 88. Gelasius I. epist. 1. Ioannes III. in epistola vnica. Gregorius I. in c. 1. cant. & Innocentius III. c. Cùm venisset. extra de sacra vnctione, disertis verbis docet, Chrisma esse consecrandū, idq; à solo Episcopo.

SECUNDO probatur ex Conciliis Concilium Nicænum can. 69. secundum Arabicum codicem in Latinum nuper conuersum expressè meminit triplicis consecrationis, quæ etiam nunc in Ecclesia viget, id est, olei Catechumenorum, olei infirmorum, & Chriftatis. Concilium Laodicenum can. 48. sacratissimum Chrisma vocat, quo nomine non illud appellaret nisi consecratum esset. Concilium Romanum sub Syluestro can. 5. prohibet presbyteris, ne Chrisma faciant, quia nimirum id ad manus Episcopi pertinet. Porro Chrisma facere non est solum miscere oleum cum balsamo, sed etiam simul consecrare: nam alioqui etiam pharmacopolæ Chrisma facere possent. Idem paulò post prohibuerunt Concilia Carthaginensia II. can. 7. & III. can. 36. Concil. IV. Carthaginense can. 36. iubet Parochis, vt omni anno ante Pascha petant Chrisma ab Episcopo proprio, idq; non per clericos iuniores, sed per seiplos aut per illum, qui sacratio præst. Vbi videmus in hoc Concilio, quod apud omnes est maximæ auctoritatis, idem haberi de Chriftate singulis annis renouando, quod habetur in epistola Fabiani, quam nonnulli apocrypham esse volunt. Videmus præterea quantam reuerentiam huic sancto oleo Concilium detulerit, cùm prohibuerit deferri à clericis iunioribus sed expressè præceperit, vt ipse, qui præst parœciæ, aut certè qui præst sacrario, illud accipiat ab Episcopo. Idem habet Concilium Varsenè can. 3. vbi etiam dicit, non decere, vt summa infimis cõmittantur, & idèd nõ debere Chrisma deferre clericum vllum, nisi vt minimum sit Subdiaconus. Conciliū Toleranum I. can. 20. iterum declarat soli Episcopo licere Chrisma consecrare, & ab eo petendum singulis annis paulò ante Pascha. Concilium II. Hispalense can. 7. I. Bracarense can. 37. Concilium S. Bonifacij Martyris, quod exstat in vita ipsius, & Wormaciense Concilium can. 2. & 8. ac denique Florentinū in instruct. Armenorum idem habent.

NOTANDVM autem est, hæc Consilia non solum antiquissima esse, præter Florentinum, sed in diuersissimis prouincijs, celebrata. Nicænum, & Laodicenum in Græcia, Romanum, & Florentinum in Italia, Carthaginensia in Africa, Tolentanum, & Hispalense in Hispania, Bracarense in Lusitania, Vasense in Gallia, Concilium S. Bonifacij, & Wormatiense in Germania. Ex quo intelligi potest omnino, totam veterem Ecclesiam concutere hereticos huius temporis, qui Chrismatis consecrationem vt rem magicam execrantur.

TERCIO probatur ex Patribus. DIONYSIVS Areopag. toto 4. cap. hierarch. Eccles. de ista consecratione agit, quam etiam ab Apostolis sedidicisse affirmat. THEORHILVS Antiochenus Episcopus ab Apostolo Petro VI. in li. I. ad Autolycum qui habetur in V. tomo bibliothecæ sanctorum Patrum) vocat S. Chrisma diuinum oleum, vbi etiam dicit Christianos ab hac vnctione denominari. Quod est NOTANDVM contra Kemnitium, qui pag. 305. arguit Cyrillum mendacij contra verbum Dei, quod dixerit non esse dignos nomine Christiani, qui non sunt vncti Chrismate: *Cum tamen constet, inquit Kemnitius, nomen Christianum ortum esse Antiochia, teste Luca Auctor. 16.* Quasi verò non potuerit Antiochiæ primum hoc nomen imponi, & tamè à Chrismate deriuari. Certè melius nouerat res Antiochenas Theophilus Antiochenus, & proximus Apostolicis temporibus, quam Kemnitius Germanus, & qui paulò antè viuere cœpit.

TERTVLLIANVS lib. de Baptismate: *Exinde, inquit, egressi de lauacro perungimur benedicta vnctione.* CYPRIANVS lib. 1. epist. 12. *Oleum, inquit, in altari sanctificatur; sanctificare autem olei creaturam non potuit, qui nec altare habuit, nec Ecclesiam. Vnde nec vnctio spiritualis apud hereticos esse potest, quando constet oleum sanctificari, & Eucharistiam fieri apud illos omnino non posse.* Auctor serm. de vnctione Chrismatis, apud eundem Cyprianum: *Hodie (id est, feria V. in cenâ Domini) unguentum ad sanctificationem paratur.* BASILIUS lib. de Spiritu sancto, cap. 27. *Benedicimus, inquit, aquam Baptismati, & oleum vnctionis.* CYRILLVS catechesi 3. *mystag. Sanctum unguentum non amplius est unguentum nudum, postea aqua consecratum est, sed Christi Chrisma.* OPTATVS lib. 2. *Vt omnia, inquit, sacrosancta Episcopi vestri violarent,*
Euch.

Eucharistiam iusserunt canibus infundi; & ampullā Chrismati per fenestram, ut eam frangerent, proiecerunt. At certe nec sacrosanctum Chrisma vocaretur, nec cum Eucharistia conferri posset, nisi consecratum. AUGUSTINVS lib. 5. de Baptismo, cap. 19. & 20. tractans argumentū Cypriani, quo ille probare volebat, hæreticos nō habere vera Sacramenta, quia non possunt consecrare oleum, quo inunguntur baptizati, ut accipiant Spiritum sanctum: non ait (quod certe dicere debuit secundum Calvinum & Kemnitium) non esse opus oleum consecrare, immō superstitionem, & incantationem esse olei consecrationem; sed respondet, posse hæreticos oleum consecrare, quia nimirum potestas consecrandi non est in illis ab hæresi sed ab ordinatione, quam veram, & sanctam susceperunt. Et probat à simili: nam si possunt sacerdotes homicidæ, & adulteri in Ecclesia, etiam Cypriano consentiente, oleū consecrare; cur non hæretici, modò sint verè ordinati? Cur, inquit ad verba, quæ procedunt ex ore homicidæ, possit Deus oleum sanctificare, & in altari quod hæretici posuerunt, non possit, nescio. Vide etiam tract. 118. in Ioan. prope finem.

His accedant Beda in c. 8. Act. Rupertus li. 5. de diuinis officiis, c. 17. & 18. Isidorus li. 1. de diuinis officiis, c. 28. Rabanus li. 2. de Instit. cler. c. 26. Alcuinus lib. de diuinis officiis, c. de feria V. in cœna Domini, & Amalarius lib. 1. de officiis Eccles. c. de eadem feria V. & Petrus Damiani serm. 1. de dedicatione templi.

QUARTA propositio: *Vnctio Chrismati ad crucis figurā in fronte hominū baptizati fieri debet. ut sit vera, et proxima Sacramenti huius materia*. Hęc satis patet ex locis suprā citatis. Expresè enim nominant signaculū in fronte ex Pontificibus Damasus, Innocētius, Leo, Ioannes III, & Gregorius I. ex Cōciliis II. Hispalense, & Florentinū, ex Patribus TERTULLIANVS lib. de præscr. Signat, inquit, in fronte milites suos; Cyrillus, c. tech. 3. mysta. Prudentius in $\psi\upsilon\chi\omicron\mu\alpha\chi\iota\alpha$, Augustinus in Psal. 141. in illa verba: *In via hac, qua ambulabam absconderunt laqueum mihi*; vbi dicit, Sacramenta varia, in variis partibus accipi, quædam toto corpore, ut Baptismum, quædam in ore, ut Eucharistiam, quædam in fronte, ut signaculū crucis in Confirmatione. Et causam reddit, quia frons est locus pudoris: datur autem hoc signaculū, ut non erubescamus Dominū confiteri, etiam coram persecutoribus. Idē habent Rabanus, Petrus Damiani, & alij omnes.

CAPVT NONVM.

Soluuntur obiectiones contra materiam Confirmationis.

PRIMA obiectio Brentij in Confess. Wittemb. capite de Baptismo. Vfus Chrisimatis ad elementa huius mundi pertinet, & ad Iudaicas caeremonias, à quibus nos reuocat Paulus Col. 2. *Si mortui estis cum Christo, ab elemētis mundi huius, quid adhuc hū detinemini?*

RESPONDEO; Si argumentum valeret, probaret etiam non vtendum aqua in Baptismo, nec pane in Eucharistia, quia his rebus vtentur etiam Iudæi, cū haberent aquam expiationis, & panes propositionis: quare sicut potuit aqua, & panis deseruire vmbrae, & veritati, sic potest etiam oleum. Paulus autem reuocat nos à caeremoniis Iudaicis, quæ verè elementa erant, & egena, vt ipse alibi dicit, cū iustificare non possent: non autem à Sacramentis Christianis, licet in eadem materia consistant.

SECUNDA obiectio. Dionysius Arcopagita non obscure significat ritum Chrisimatis desumptum ab athleticis vntionibus Ethnicorum, & partim ex lege Mosàica. At Moses Deut. 12. *Caue, inquit, ne imiteris Gentes, & requiras caeremonias eorum, &c.* **R**ESPONDEO; Dionysium tribuere Chrisimatis doctrinam Apostolis Christi, non Ethnicis, aut Iudæis, vt supra ostendimus. Quod autem ait de Iudæis, pertinet ad figuram huius Sacramenti, non ad ipsam essentiã, & veritatem. Quod verò de athleticis dicit, non pertinet ad caeremoniã, & cultum, vt somniat Brentius, sed ad effectum Sacramenti per similitudinem explicandū, vt enim athletæ vnguntur, vt vincerent in certamine corporali, ita nos vngimur sancto Chrisimate, vt vincamus in certamine spiritali. Qua similitudine vtuntur plurimi Patres, Chrysostomus, Ambrosius, Augustinus, & alij. Non igitur facit ad rem testimonium Deuteronomij: non enim athletæ vnguntur, vt ea caeremonia Deum colant.

TERTIA obiectio. Acta Conciliorū testantur Chrisma institutum esse à Syluestro; nō igitur Apostolis in vsu esse potuit, vt Fabianus scribit. **R**ESPONDEO; Acta Conciliorum, seu potius Damasus in vita Syluestri, solūm testatur, Syluestrum præcepisse

uisse, ut Presbyteri tangerent verticem baptizati Chrismate, quæ unctio distincta est a Sacramento Confirmationis, quod in fronte ab Episcopo datur. Non potuisse autem Chrilma à Syluestro institui, euidenter patet ex Tertulliano, Theophilo Antiochono, Cypriano, Cornelio, & aliis suprà citatis, qui fuerunt ante Syluestrum, & expressè Chrismatis meminerunt.

PRIMUM argumentū obiicit Kemnitijs contra propositionem primā ex Scripturis. Nam Act 2. & 10. datur Spiritus sanctus sine vlllo Chrismate. Item Act 8. & 19. fit mentio impositionis manuum, non autem Chrismatis.

RESPONDEO; Quod attinet ad cap. 2. & 10. Act non fuisse in his locis ministerio Sacramentorum datum Spiritum sanctum, sed singulari priuilegio datum à Deo effectum Sacramenti, sine Sacramento.

Quod verò pertinet ad alia duo loca, duæ dari solent responsiones. PRIOR est aliquorum Scholasticorum, qui dicunt Apostolos vario modo ministrasse hoc Sacramentum; ac primis quidem temporibus, quia visibiliter descendebat Spiritus sanctus, non vfos fuisse eos vlla unctioe, sed simplici manus impositione: siquidem, effectum internum satis testabatur externus ille ignis, qui diuinitus apparebat. At postea cum formæ illæ visibiles cessassent, tum adhibere eos cœpisse unctioem, ut per eam significarent id quod antea visibili specie diuinitus apparente significabatur. Si obiicias non potuisse Apostolos instituere materiā Sacramenti: respondent, eos non instituisse, sed à Christo id mandatum accepisse, ut modò vteretur manus impositione, modò Chrismate, prout oportunum esse iudicarent. Hæc solutio non est omnino improbabilis, & ab ea non abhorret S. Thomas 3. parte q. 72. art. 2. & fortasse possent huc trahi testimonia Concilij Florentini, & Innocentij cap. Cum venisset, extra de sacra unctioe, qui dicunt dari in Ecclesia Sacramentū Confirmationis loco manus impositionis Apostolicæ.

Est tamen ALIA solutio, quæ longè mihi probabilior videtur, Thomæ Waldensis tomo II. de Sacramentis, cap. 113. & Hugonis de S. Victore lib. 2. de Sacramentis, p. 7, cap. 2. qui dicunt idem esse unctioem Chrismatis, & manus impositionem: qui enim inungit, manus imponit & idcirco vtrumq. significari, etiam si alterum tantum exprimi videatur. Hæc solutio

lucio

lutio probabilior est. Nam constat Apostolos in Confirmatione vfos esse Chrismate, cum id asserant Dionysius, & Clemens; & præterea vñtionis meminerint antiquissimi auctores, Theophilus Antiochenus, Tertullianus, Cyprianus, Cornelius, Origenes, & alij, ante quos non fuit vllum Concilium Oecumenicum, in quo id institui potuerit. Constat etiam oportundum esse, vt possit defendi, Apostolos semper eadem materia vfos, & non modò vna, modò altera: id enim tutius, & expeditius est. At cur, quæso, id non potest defendi? *Quia, inquit, Lucas meminit impositionis manuum, & non meminit Chriftatis, sed nec vsquam Lucas, aut alia Scriptura, aut etiã vilis veterum dicit, Apostolos vario loco hoc Sacramentum ministrasse.* Et præterea in verbis Lucæ posse intelligi etiam Chrifta, multis modis probare possumus; Apostolos autem mutasse materiam, nescio an vlllo modo probari possit, nisi recentiorum auctoritate.

P R I M O igitur sic probò, Apostolos semper manus imponendo signasse Chrismate, ac proinde Lucam ritum illum compendio perstrinxisse, & ex vna parte rem totã intellexisse. Nam Patres, qui vno in loco dicunt per impositionem manus dari Spiritum sanctum, iidem in alio loco dicunt dari per vñtionem Chriftatis, & aliquando vtrumque simul coniungunt; ex quo apparet vtrumq; ad ritum hunc pertinere, & in illis perinde esse, siue vnum, siue alterum exprimant. Tertullianus lib. de resurrectione carnis supra citato, tractans hunc ritum, dicit, carni vngi, signari, & manus impositione obumbrari: tamen in lib. de præscript. solum exprimit signari in fronte; & lib. 1. in Matricionem, solum exprimit vñtionem; lib. de Baptismo exprimit vñtionem, & manus impositionem. Ita videmus vnum auctorem modò vnam partem, modò duas, modò tres eiusdem ritus exprimere; & tamen semper rem eandem significare. Cyprianus lib. 1. epist. vlt. solum meminit vñtionis; lib. 2. epist. 1. solum meminit manus impositionis, cum de vna re, & eadem loquatur; in epist. verò ad Iubaianum, cum manus impositione addit signaculum dominicum, de quo nihil dixerat in prioribus duabus epistolis. Sic etiam Concilium I. Arelatense can. 8. tantum nominat manus impositionem; & tamen Concilium II. Arelatense paulò post celebratum, & eandem rem tractans, can. 17. nominat vñtionem Chriftatis. Damasus, & Leo supra cit.

prà citati, dicunt non licere Chorepiscopis vngere frontem baptizatorum Chrismate: & tamen Ioannes III. hoc ipsum decretum citans, & nominatim allegans Damasum, & Leonem, ne semel quidem meminit Chrismatis, aut frontis, sed perpetuò hunc ritum vocat manus impositionem; ac eiusmodi exempla plurima possent adferri. Quid igitur mirum si S. Lucas ex vna parte totum ritum significarit?

SECUNDO idem probo alia ratione. Nam Patres, quando dicunt solos Episcopos, per vnctionem Chrismatis dari Spiritum sanctum, semper allegant verba Lucae Act. 8. vt patet ex Innocentio epist. 1. Damaso epist. 4. Leone epist. 88. Cypriano ad Iubaianum, Augustino lib. 15. Trinit. cap. 26. & ex aliis supra citatis. Ergo aut Apostoli Act. 8. manus imponendo vngebant Chrismate, aut isti omnes Patres malè argumentantur. Dices: Benè illi argumentantur, quia licet Apostoli Act. 8. non vterentur Chrismate, tamen Chrisma successit in locum manus impositionis, qua illi vtebantur. SED CONTRA; nam si ita esset, saltè aliquis Patrum aliquando id significasset, vt intelligeremus vim argumenti ipsorum.

TERTIO idem probo ex aliis similibus Scripturæ locis, vbi breuissimè aliquid comprehenditur, & tamè necesse est plura intelligere. Exemplum esse potest, quod Paulus in epist. ad Tim & ad Titum semper Ordinationem vocat manus impositionem. Exemplum adfert Augustinus lib. de fide, & operibus, cap. 9. ex c. 8. Act. Ibidè enim legimus Eunuchum à Philippo baptizatum, cum dixisset: *Credo Filium Dei esse Iesum*. Augustinus autem rectè notat Lucam per compendium rem attigisse, sed omninò credendum esse de multis aliis interrogatum Eunuchum, & multas alias cæremonias adhibitas in illo Baptismo. Alterum Exemplum esse potest id, quod Lucas ait, *Apostolos baptizasse in nomine Christi Act. 8. 19. & alibi*. Nam vt supra ostendimus, Apostoli baptizabant in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: sed Lucas id per compendium dicere maluit sciens rem esse notissimam. Aliud exemplum esse potest in eo, quod Paulus ait ad Tit. 3. nos saluari per lauacrum regenerationis: vbi nihil dixit de verbo, & tamè intellexit sine vllò dubio lauacrum cum verbo, vt ipse idem alibi expressit Ephes. 5. Et multa sunt huiusmodi, quæ longum esset recensere.

Vna est hîc difficultas, quòd videretur hæc nostra solutio repugnare

pugnare

pugnare Innocentio III. cap. Cùm venisset, extra de sacra-
 ctione, & Concilio Florentino in instruct Armenorum. Nam
 Innocentius dicit, per frontis Chrismationē, designari manus
 impositionem Apostolorum: Conciliū autem dicit loco illum
 manus impositionis dari nunc in Ecclesia Confirmationem.

RESPONDEO; in primis, non omnia quæ habentur in Decre-
tis, aut Conciliis ad fidem pertinere, sed solum ea, quæ defini-
untur: hoc autem, de quo agimus, non definitur, sed tantum
obiter dicitur ad rem explicandam.

Dico tamen SECUNDO & melius, ac tutius, Innocentium, &
 Concilium non velle dicere, Chrisma esse loco impositionis
 manuum, quasi Apostoli non vterentur Chrismate, & nos non
 vtamur impositione manus: sed velle dicere, id ipsum quod A-
 postoli faciebant, cùm dicebatur imponere manus, facere nūc
 Episcopos, cùm dicuntur Confirmare, vel Chrismare. Distin-
 guitur enim in his locis, non ritus à ritu, sed modus loquendi
 a modo loquendi; & personæ a personis; & deniq; illa particu-
 laris impositio manuum ab ista, quæ modò est: siquidem tunc
 communiter dicebatur hoc Sacramentum, impositio manus,
 nunc dicitur communiter Confirmatio; præterea illam dabat
 Apostoli, istam Episcopi, denique illa erat efficacior, quia cum
 effectu interno, dabat etiam externum, & cum gratia gratum
 faciente dabat etiam dona gratis data linguarum, & miracu-
 lorum, &c. Hac ergo ratione dici potest, id quod nunc fit, esse
 loco eius, quod tunc fiebat, licet sit idem, quoad substantiam
 Et quod hic sit sensus eorum locorum, probatur dupliciter.
 PRIMO, quia Concilium & Innocentius, non dicunt, Chrisma
 esse loco impositionis manuum. Sed Sacramentum Confir-
 mationis esse loco impositionis manuum. At certè Apostoli
 omnium consensus dabant Sacramentū Confirmationis, siue
 adhibuerint Chrisma, siue non. SECUNDO, quia Concilium &
 Innocentius ibidem dicunt Episcopos esse in Ecclesia loco, seu
 vice Apostolorum. At certè Apostoli veri Episcopi erant, licet
 aliquid etiam amplius haberent.

SECUNDA obiectio Kemnitij contra eandē propositionem
 sumitur ex Patribus. Nam vt ipse dicit, Tertullianus in lib. de
 Baptismo dicit, hanc vnctionem sumptam esse ex veteri disci-
 plina, id est, ex Testamento veteri: proinde nō à Christo insti-
 tutā. Cyprianus in serm. de ablutione pedū, dicit has ceremonias

nias non à Christo, sed ab hominibus institutas. & in serm. de Chrismate dicit, relictam esse hanc vnctionem ex Testamento veteri. Basilus ait, nullū extare λόγον γεγραμμένον de vnctione Chrismatis. Atq; ex his auctoribus dicit Kemnitius satis apertè refelli mendacium Fabiani Papæ, & Martyris, qui asseruit hanc vnctionem à Christo ipso Apostolis traditam.

RESPONDEO Tertullianum id solum asserere, præcessisse in Testamento veteri figuras huius Sacramenti; ex quo non sequitur non esse à Christo institutum: nam ibidem asserit diluuium fuisse figuram Baptismi, & tamen fatetur Kemnitius nõ negasse Tertullianū Baptismum à Christo institutum. Cyprianus in sermone de ablutione pedum non loquitur de Sacramento Confirmationis, cūm dicit cæremonias Sacramentorum ab hominibus institutas, sed intelligit alios ritus, quos adhibemus: immò contrarium colligitur ex hoc auctore. Nam in isto sermone de ablutione pedum, dicit Christum esse auctorem sui Sacramenti, & sermone sequenti, qui est de Chrismate, dicit hanc vnctionem esse diuinitus institutam; & esse Sacramentum: ex quo certè colligitur à Christo institutam. Neque obstat, quòd asserat manasse ex Testamento veteri, quia id intelligit ratione figurarum, vt diximus de Tertulliano. Porro Basilus nihil affirmat contra nos, aut S. Fabianum: neque em̄ aut S. Fabianus, aut nos dicimus esse scriptam in diuinis literis institutionem Chrismatis, sed dicimus haberi ex traditione nõ scripta, & tamen certissima, & cui fides habenda est, vt ipsi verbo scripto, vt ibidem scribit Basil. lib. videlicet de Spiritu sancto, cap. 27. Neque id repugnat iis quæ dicta sunt initio capituli superioris. Nam in epistolis Pauli & Ioannis habetur mentio, non tamen institutio Chrismatis.

TERTIA obiectio Kemnitij contra secundam propositionem. Natiuum balsamū vnà cum arboribus iam periisse constat. Scribit enim Plinius libro 12. cap. 25. verum balsamum solum in duobus hortis Iudææ nasci solitum, qui horti iam dudum vastati sunt: *Periit igitur, inquit Kemnitius, materia Confirmationis, si ea necessariò balsamum requirit: neque potest suppleri artificioso, ex factitio balsamo balsamum naturale: quemadmodum nec aqua Baptismi factitia aqua, nec vinum Eucharistiæ factitio aliquo vino.* His addunt quidam Catholici, non esse probabile Christum instituere voluisse

Sacra-

Sacramentum aliquod in re tam incerta, rara, pretiosa, que vix magno labore, & sumptibus obtineri potest.

RESPONDEO; Quæstionem esse inter Theologos, vtrum balsamum requiratur in Chrismate necessitate Sacramenti, an solum necessitate præcepti. Et quidem veteres omnes Theologi dist. 7. lib. 4. sent. & Iureconsulti in cap. Pastoralis, extra de Sacramentis non iterandis, docent balsamum requiri necessitate Sacramenti, ita vt Sacramentum irritum sit, si absq; balsamo detur. Tamen recentiores quidam, Caietanus in 3. par. q. 72. art. 2. Dominicus à Soto, lib. 4. sent. dist. 7. q. 1. art. 2. & Franciscus Victoria in summa de Sacramento Confirmationis, putant balsamum non requiri ad essentiam Sacramenti, sed necessario adhibendum ex diuino præcepto. Vtrique nituntur quodam textu Iuris canonici, cap. Pastoralis, extra de Sacramentis non iterandis; quæ textum vtraque opinio ad se trahit. Neutra opinio est de fide, vel contra fidem, & fallitur Kemnitius pag. 309. vbi docet, Concilium Florentinū definiuisse contra Scholasticos, balsamum requiri in Chrismate. Nam Concilium non expressit, quo modo requiratur sed dixit materiam esse oleum cum balsamo, vt etiam in Eucharistia dixerat materiam esse vinum cum aqua: & tamen omnes fatentur aquam non esse ita de essentia, vt sine ea sit irritum Sacramentum.

Ad argumentum autem Kemnitij nego balsamum verum, & natiuū periisse. Nam etsi aliquando opinione Plinij tantum in duobus hortis Iudææ nascebatur balsamum; tamen in Indiis nascitur, & inde adhuc aduehitur. Neq; refert si id Plinius ignorauit: nec enim ille omnia scire potuit. Neq; balsamum quod adfertur ex Indiis artificiosum, aut factitium dici debet, licet fortè non sit idem specie cum eo, quod nascitur in Palæstina. Variæ enim possunt esse species balsami, vt sunt variæ species vini; & quælibet idonea, est ad Sacramentū conficiendum. ADDE, Plinium id, quod refert de duobus hortis, referre de tempore antiquo: nam suo tempore fatetur multas fuisse arbores balsami in Palæstina: & Hieronimus, qui trecentis annis fuit post Plinium, in cap. 27. Ezechielis; immò, & Gregorius qui ducentis annis post Hieronymum, & quingentis post Plinium, in cap. 1. Cantic. affirmât tempore suo in vineis Engadibus balsamum gigni solitum. Falsum igitur est balsamum natiuum periisse. Ad confirmationem respondet praxis Ecclesiæ.

Licet

Licet enim rarum, & pretiosum sit balsamum: tamen adhuc nunquam defuit Ecclesiæ, neque ex penuria balsami prætermiſſa est aliquando Confirmatio. Quod si per annos mille, & ferè sexcentos Deus prouidit, certè non deerit deinceps.

QVARTA obiectio est contra tertiam propositionem, quia videtur esse quædam species magiæ & incantationis, ritus consecrandi Chrismatis. Sed de hoc argumento suprà diximus in materia de Sacramentis in genere, & dicemus etiam postea cùm agemus de cæremoniis huius Sacramenti.

QVINTAM obiectioem contra quartam propositionem sumit Kemnitiuſ ex Cyrillo, & Ambrosio. Cyrillus enim catechesi 3. mystagog dicit, Chrismate inungi omnes ferè corporis sensus; Ambrosius autem libro de iis, qui inſtituantur mesteriis, capite 6. dicit caput inungi, & inde unguentum ad barbam defluere. Non igitur certum est, quod nos diximus, Chrisma in fronte adhibendum esse. RESPONDEO; Cyrillum loco citato, præcipuè velle frontem inungi, vt ipse expressè ait, deinde alios sensus; quod quidem non est contra nos: siquidem id solùm asserimus, nisi in fronte adhibeatur Chrisma, Sacramentũ nullum esse; non tamen negamus, quin deinde possit iuxta varios Ecclesiæ mores inungi, etiã alia aliqua corporis pars. Porro Ambrosius loco citato à Kemnitio, non agit de Confirmatione, sed de vnctione, quæ fit in Baptismo, quam etiam nos fatemur in vertice capitis faciendam: de Confirmatione autem agit Ambrosius, cap. sequenti.

CAPVT DECIMVM.

De forma Sacramenti Confirmationis.

FORMA huius Sacramenti, sunt hæc verba: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.* Neque dubitari poteſt, quin hæc ſit conueniens forma, cùm apertè explicet, & cauſſam principalem, quæ eſt ſancta Trinitas, & cauſſam miniſterialeſ, quæ eſt ille, qui verba ipſa profert, & denique effectum Sacramenti, qui eſt, facere Chriſti militem inſigniendo illum cruce, & roborare, atque armare confirmando Chriſmate. Habetur autem hæc forma di-

n

ſertis

fertis verbis in Concil. Florent in Pontificali Romano, & apud S. Thomam 3. parte, quæst. 72. art. 4.

Apud antiquiores auctores non habentur hæc omnia verba, & hoc ordine, tamen habetur idem sensus, & hoc sufficit, Nam vis formæ Sacramentalis posita est in sensu, non in sono aut numero literarum; alioqui si quis Græcè, aut Hebraicè, aut alio idiomate ista verba proferret, nihil efficeret. Igitur Ordo Romanus, qui est antiquissimus liber, cum ab Alcuino, & Amalario citetur, qui fuerunt ante annos DCCC, in officio Sabbathi sancti describens ritum Confirmationis, dicit Episcopum per modum orantis hæc verba pronunciare: *Signa eor Domine signo crucis*; ac deinde cum tangit pollice frontem, dicere: *Ego te confirmo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*. Vbi videmus planè eundem sensum verborum. Neque refert, quod ibi dicatur: *Signa eum*, & nos dicamus: *Signo te*: nam semper significamus Deum esse, qui signat principaliter, & hominem qui signat ministerialiter: unde etiam forma Græcorum, qua in Baptismo vtuntur: *Baptizetur servus Christi*, censetur ab omnibus legitima, etiamsi nos alio modo dicamus. Quod etiam in Ordine Romano non habetur (*Chrysmate salutis*) non videtur multùm retere: nam includitur in verbo (*Confirmo*) & satis ostenditur ipsa actio, Chrysmate illum confirmari; quomodo idem esset si quis diceret, baptizo te, vel baptizo te aqua. Quare non videtur illa particula essentialis, licet omitti non debeat, quia Ecclesia præscribit, ut dicatur: quemadmodum in forma Baptismi: *Ego te baptizo, &c.* illud (*ego*) non est de essentia, & in forma Eucharistiæ: *Hoc est enim corpus meum, illud (enim)* & in forma calicis (*mysterium fidei*) & quædam alia non sunt de essentia.

Ex quo duo quædam intelligimus. PRIMO ALCUINUS in libro de diuinis officiis, capite de Sabbatho sancto, ubi dicit, Romæ Pontificem, cum confirmat, solitum vngere frontem, & dicere: *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, non integram formam retulisse, sed solum partem: nam citat Ordinem Romanum, in quo expressè habentur plura, ut iam dixi. SECUNDO intelligimus, falli quosdam, qui existimant AMBROSIVM posuisse formam Confirmationis, cum ait: *Venisti ad sacerdotem; quid tibi dixit? Deus Pater omnipotens, qui te*

qui te regeneravit ex aqua, & Spiritu sancto, concessitq; tibi peccata tua, ipse te ungat in vitam æternam. libro 2. de Sacramentis capite 7. Nam hæc verba quæ Ambrosius ponit, in Ordine Romano dicuntur a Presbytero, cum linit verticem baptizati; post quam cæremoniã sequitur postea Confirmatio Episcopalis. Vnde etiam Amalarius libro 1. de officiis Ecclesiast. capite 27. dicit, ista verba esse presbyteri, qui solum forma deprecatoria vitur. Episcopus enim non solum deprecatoriè, sed etiam ex potestate sua, quam à Deo accepit, & dicit: *Ego te confirmo.* porro ex Patribus AMBROSIVS satis apertè huius formæ meminit, cum ait in libro de iis, qui initiantur mysteriis, cap 7. *Serva quod accepisti, signavit te Deus Pater, confirmavit te Christus Dominus.* Neque est mirum, quod quædam omiserit: nam eo loco non referebat ipsam formam, sed tantum reuocabat in memoriam Confirmatorum ipsum ritum, quo fuerant confirmati; ad id autem satis erat si principalia verba commemoraret.

Non debet autem mirum videri, si Patres non expressè ponunt hanc formam: nam neque aliorum Sacramentorum formas describunt, tum quod res essent omnibus Christianis notæ ob quotidianum usum, tum etiam ne Gentilibus, qui libros nostros videbant, proderent eiusmodi mysteria sine necessitate. Itaque nullus ferè est veterum, qui disertis verbis scripserit formam Baptismi esse: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* tantum dicunt Baptisma dari cum inuocatione Trinitatis. Immo DIONYSIVS, capite vltimo hierar. Ecclesiast. dicit, fas non esse literis mandare verba, quibus in administratione Sacramentorum vitur Ecclesia. Et INNOCENTIVS I. in epist. 1. can. 3. de Confirmatione loquens: *Verba, inquit, dicere non possum, ne magis proderè videar, quàm ad consolationem respondere.* Denique ipse etiã Magister sent. libro 4. dist. 7. noluit verba formæ huius Sacramenti ponere: tantum ait, formam esse manifestam, nimirum verba, quibus Episcopi vbique vtuntur, cum Sacramentum administrant.

Sed obiectiones hæreticorum videamus.

PRIMA obiectio Caluini est lib. 4. Instit. cap 19. §. 5. vbi post quã recitauerat formã illam: *Consigno te signo crucis, etc.*

n. 2

Pulchrè

pulchrè inquit, & venustè, sed ubi Dei verbum? RESPON-
 DEO; Dei verbum non scriptum, sed traditum, satis testari mo-
 rem vniuersæ Catholicæ Ecclesiæ. Nam neque aliorum Sacra-
 mentorum formæ expressè in Scripturis habentur: nusquam
 enim scriptum est, in Baptismo dicendum esse: *Ego te baptizo*:
 Et PRAETÈREA Calvinus fatetur, Ordinationem ministrorum
 esse Sacramentum, in eodem capite 19. libro 4. Instit. §. 31. &
 tamen nusquam inueniet verbum in Scriptura, quod cum ele-
 mento faciat Sacramentum, vt ipse requirit de Confirmatio-
 ne ADDO præterea, nos in genere verbum habere Actor. §.
 vbi dicuntur Apostoli orasse, cum manus imponerent Nam
 formæ Sacramentorum passim à Patribus dicuntur preces
 mysticæ, licet interdum proferantur per verbum indicantis:
 nam semper à Deo expectatur, & petitur principalis opera-
 tio in Sacramentis. DENIQUE 2. Corinth. 1. alludens Pau-
 lus ad formam huius Sacramenti, expressit principalia ver-
 ba, cum ait: *Qui nos confirmat Deus, & signauit, &c.*

SECUNDA obiectio §. 7. *Vnde, inquit, vocant oleum salu-
 tii? qui eos in oleo salutem querere docuit?* Et infra: *Hoc ve-
 rò non à me, sed à Domino, audacter pronuncio; qui oleum
 vocant oleum salutis, salutem, quæ in Christo est, abiurant,
 Christum abnegant, partem in regno Dei non habent. Oleum
 ventri, & venter oleo; utrumq. Dominus destruet,* RESPON-
 DEO, Totum hoc argumentum niti Caluini auctoritate Nam
 verbum Dei non protulit, quamuis se ex Dei nomine loqui
 mentiatur, vbi dicantur salutem, quæ est in Christo, abiurare
 qui oleum Confirmationis vocant oleum salutis. Et quidem
 si in oleo sine Christo salutem quæreremus, aliquid Calvinus
 diceret; sed cum oleum faciamus instrumentum duntaxat ap-
 plicandæ gratiæ Christi, mirum est vnde suspicari poterit
 Calvinus, Christum negare, qui oleum vocat oleum salutis.
 Adde, quod eiusmodi phrasæ sunt in Scripturis frequentissi-
 mæ, vt 4. Reg. 13. sagitta salutis, 2. Corinth. 6. dies salutis, Act.
 13. verbum salutis, Luc. 1. scientia salutis. Adde etiam, quod
 Caluini argumentum non minùs valet contra aquam Baptis-
 mi, & panem Eucharistiæ, quàm contra oleum Confirmatio-
 nis: nam & illa dicitur, lauacrum regenerationis, & renouati-
 onis, Tit. 3. & panis Eucharistiæ dicitur panis vitæ, Ioan. 6.
 Respondet ibidè Calvinus in Sacramentis duo spectanda esse,
 naturam

naturam elementorum, & eam esse corruptibilem, & salutem adferre non posse, & vim spiritalem à verbo Dei impressam, & ratione illius aquam in Baptismo, & panem, ac vinum in Eucharistia salutem adferre. At cur, quæso, non idem nos de oleo dicere possumus?

TERTIA obiectio est Kemnitij 2. parte Examinis pagin. 288. forma huius Sacramenti: *Signo te signo crucis, &c.* non habetur in vetustis scriptoribus, nec in ipsis Canonibus, &c. RESPONDEO; iam reddidi causam huius rei.

QUARTA obiectio ibidem. In ipsis Pontificalibus non est eadem forma. Nam Gabriel recitat quosdam pro *Chrismate salutis*, dicere: *Chrisma sanctificationis*, & Gerson habet formam *Firmo te signo crucis, & Chrismate salutis*. RESPONDEO; ista omnia in idem coincidere cum nostra forma: semper enim est idem sensus, siue dicas: *Salutis*, siue *sanctificationis*, siue *confirmo*, siue *firmo*, &c. quamuis enim oporteat præscriptis verbis uti, & nihil mutare, & qui secus faciunt, peccent, tamen, (vt sepe diximus) dum idem sensus manet, semper Sacramentum conficitur: & potest facile fieri, vt in variis Ecclesiis sit aliqua varietas in vocibus, modò maneat sententia eadem: vt etiam patet in forma Baptismi Latinorum, & Græcorum.

CAPVT XI.

De effectu huius Sacramenti.

DVPLEX est Sacramenti huius effectus. VNVS, quòd gratiam confert gratum facientem, & quidem maiorem, quàm ipse Baptismus, in ordine ad roborandam animam contra Diaboli impetus: sed minorè in ordine ad remissionem peccati, quia non remittit totam poenam, vt facit gratia Baptismi. Neque est opus hic aliquid addere, cum id satis copiosè probatum sit supra in prima Conrouersia: inde enim probauimus, Confirmationem esse Sacramentum propriè dictum, quia Scripturæ, & Patres omnes affirmant, dari per hanc cæremoniã copiosissimam gratiam, atque aded ipsam Spiritum sanctum.

ALTER effectus est character, quo adscribimur in Christi militiam, sicut per Baptismum in Christi familiam. Probat

antem iste character Confirmationis, eo modo, quo character Baptismi, ex eo, quod non potest repeti Confirmatio. Nam supra ostendimus, rationem, cur Sacramenta quædam sint initerabilia, nullam posse reddi sufficientem, præter characterem; quocirca etiam ab effectu demonstratur evidenter character, cum ostendimus aliquod Sacramentum esse initerabile.

Esse autem initerabilem Confirmationem. PRIMO expressè probatur ex Apostolo Hebr. 6. *Non iterum iacentes fundamentum penitentiae ab operibus mortuæ, & fidei ad Deum baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, &c.* ubi teste Chryostomo, Theodoro, Theophylacto, & aliis, Apostolus per impositionem manuum intelligit Confirmationem, quæ dabatur statim post Baptismum; ac docet non licere ei, qui labitur post Baptismum, & Confirmationem, iterum redire ad Baptismum, & Confirmationem: hæc enim sunt fundamenta, quæ non iaciuntur nisi semel. SEPTIMO idem patet ex Concilio Toletano VIII. can. 7. ubi apertè dicitur, *Chrisma semel collatum, repeti non posse ut nec sacrum Ordinem.* Item ex Concilio Tarracoeniensi, & ex decreto Gregorij II. apud Gratianum, dist. 5. de consecr. can. dictum est, & can. de honore: quibus adde Concilium Florentinum instruct. Armenorum & Trident. sess. 7. can. 9. TERTIO idem patet ex Patribus. Nam CYPRIANVS, seu quicumque fuit auctor, in serm. de ablutione pedum: *Baptismum, inquit, repeti Ecclesiasticæ prohibent regule: nemo sacros Ordines semel datos iterum renouat: nemo sacro oleo lita iterum linis, aut consecrat: nemo impositione manuum, vel ministerio derogat sacerdoti: quia contumelia esset Spiritus sancti, si euacuari posset, quod ille sanctificat, vel aliena sanctificatione emendaret, quod ille semel statuit, & confirmat.* IUGUSTINVS lib. 2. contra literas Petilinae, cap. 104 (vt supra notauimus) apertè docet, Sacramentum Chrysmatis semel datum, non manere etiam in pessimis, nec vnquam aboleri: ex quo manifestè sequitur repeti non posse. Similia docent Rabanus libro 1. de instit. clericorum capite 30. Amalarius libro 1. de officiis Ecclesiasticis, capite 27. & alij recentiores.

CAPVT XII.

De ministro huius Sacramenti.

EQVITVR Controverſia QVINTA; Vtrum miniſter Sacramenti Confirmationis ſit ſolus Episcopuſ. Et quidem hæretici licet hunc ritum è numero Sacramentorum auferant, tamen etiamſi Sacramentum eſſet ipſorum quoque opinione, negant ad ſolos Episcopos eius miniſterium vlllo modo pertinere. Ioan. Wicleſ libro 4. Trialogi, capite 14. aperte negat eſſe Episcoporuſ proprium munus confirmare. Idem habet Caluinuſ libro 4. Inſtit. cap. 19. ſ. 10. Kemnitius in 2. parte Examinis, pag. 324. & alij, fortè omnes, præſertim cùm ipſe vix agnoſcant differentiam inter Episcopum, & præbyterum, vt in libro de clericis oſtendimus.

Ex Catholicis ſolus eſt Richarduſ Armachanuſ, qui in libro II. Armenicarum quæſt. capite 4. exiſtimat, commune eſſe Episcopis, & Præbyteris munus confirmandi, atque ab hoc Armachano arbitratur Thomuſ Walden. libro 2. de Sacramentis, capite 114. hauſiſſe Wicleſum ſuam hæreſim: Fuit enim Armachanuſ paulò antiquior Wicleſo, quamuiſ eodem ſeculo vixerint. Ceteri omnes communi conſenſu doceant, ſolum Episcopum eſſe proprium huius Sacramenti miniſtrum.

Eſt quidem inter Catholicos quæſtio, an ſaltem ex diſpenſatione poſſit præbyter hoc Sacramentum conferre. Nam S. Bonauentura, Durandus, & Adrianuſ in 4. diſtinct. 7. contendunt id nullo modo cõmitti poſſe præbyteris; ſed S. Thomuſ 3. par quæſt. 72. art. 11. & omnes eius diſcipuli, & multi alij Theologi in 4. diſtinct. 7. vt Richarduſ, Paludanuſ, Marſiliuſ, & alij, & omnes Canoniſtæ in can. 1. diſt. 95. contrarium doceant: & quidem longè verius eſt, quod iſti poſteriores affirmant. NAM AMBROſIVS in cap. 4. ad Ephel. teſtatur in Ægypto præbyteros confirmare in abſentia Episcoporuſ neque reprehendit eum uſum. GREGORIVS. lib. 3. epiſt. 26. apertiffimè permittit præbyteris Sardinia, vt in abſentia Episcoporuſ confirmet: & quia corruptuſ eſt hic locus Gregorij, fortè a fautori-
bus cõtrariæ ſententiæ (nã dicit ſe permittere, vt baptizandos ungat, cùm dicere deberet, vt baptizatos) cõferatur hic locus
cum

cum epistola 9. eiusdem lib. 3. inde enim manifestè apparebit corruptio. Siquidem in epistola 26. dicit, se permittere, quod in epistola 9. prohibuerat: prohibuerat autem, ne presbyteri vngerent in fronte baptizatos. Vnde etià Gratianus, & S. Thomas hunc locum ita citant, vt esse debet, non vt modò legitur in codicibus impressis. PRAETerea Concilium Arausicanū, cano. 1. & 2. & Toletanum I. can. 20. & Martinus Bracarenis, capite 52. Graecarum Synodorum, & Florentinum in instruct. Armenorum, idem habent. DENIQUE Concilium Trident. sess. 7. can. 3. de Confirmatione, idè ait, ordinariū ministrum esse Episcopum, vt indicaret, posse extraordinaria potestate idem fieri etià a presbytero. Ex quo apparet error Kemnitij, qui in suo Exam. parte 2. pag. 325. dicit, Concilium definiisse contra S. Thomam, & alios quosdam doctores, immò & contra ipsum S. Gregorium, solum Episcopum esse ministrum Confirmationis.

Sed his omissis, probatur Catholica veritas apertissimo Scripturae testimonio. Nam Actorum 8. missi sunt Petrus, & Ioannes, vt per impositionem manuum darent Spiritum sanctum iis, quos Philippus in Samaria baptizauerat. & Actorum 19. Paulus ipse Apostolus manus imponit illis, quos alij baptizauerat, At certè nulla videtur posse fingi causa, cur soli Apostoli manus imponant; immò cur ad hoc ipsum veniant ex no loco ad alium, nisi quia hoc munus propriè pertinet ad primum gradum Ecclesiasticum, qui est sine controuersa Episcopalis.

AD HOC Wiclefus respondet, illos, quos Philippus baptizauerat, fortè non fuisse legitime baptizatos, & idè rursus fuisse baptizandos ab Apostolis, vt acciperent Spiritum sanctum.

SED haec solutio ineptissima est. Nam quis credat, Philippum Diaconum post acceptum Spiritum sanctum, non rectè baptizasse? & deinde si erant rebaptizandi, quid opus erat, vt Apostoli venirent ex Hierusalem? non poterant significare per literas, aut alium mittere, qui illos ritè, baptizaret? Denique Apostoli cur tantùm imposuerunt manus, & non etiam baptizauerunt, si illi non erant ritè baptizati? Neque obstat, quòd dicantur baptizati in nomine Domini Iesu, & non in nomine Trinitatis. Nam (vt supra ostendimus) Lucas breuiter describit ritum Baptismi, ex parte intelligi volens totum.

Calvinus

Calvinus loco citato respondet, quod Apostoli fecerunt, non posse tribui Episcopis, aut certè non solis Episcopis. Nam Episcopi non sunt Apostoli: quod si tenent, quoad aliquid, locum Apostolorum, eundem locum tenent etiam presbyteri. Nam alioqui non liceret presbyteris, sed solis Episcopis communicare sub utraque specie: id enim soli Apostoli in Cæna Domini fecerunt.

RESPONDEO; Episcopos solos simpliciter, & absolute Apostolis succedere. Observandum enim est in Apostolica auctoritate contineri omnem Ecclesiasticam potestatem. Erant enim Apostoli PRIMVM Christiani, & membra Ecclesiæ. SECUNDO erant Sacerdotes. TERTIO summi Sacerdotes. QUARTO summi non vno in loco, sed in toto orbe terrarum: poterant enim ubique prædicare, baptizare, ordinare, leges ferre, punire, &c. Sed hoc vltimum in solo Petro fuit ordinarium munus, in ceteris extraordinarium, & quasi delegatum: & idcirco soli Petro succedi videmus, non autem vlli alteri Apostolo in illa summa in totum orbem potestate. Cetera tria erant omnibus ordinaria. Quare licet omnes Christiani alquo modo succedant Apostolis, quatenus illi fuerunt primi Christiani: & oēs Sacerdotes eisdem Apostolis succedant, quatenus illi fuerunt primi Sacerdotes: & omnes Episcopi eisdem succedant, quatenus illi fuerunt primi summi Sacerdotes: tamen soli isti simpliciter illis succedunt, quia succedunt in tota eorum ordinaria auctoritate, in qua sola succedi potest. Idq; patet etiam ex praxi & testimonio Sanctorum. Nam si quis petat, quis successit Apostolo Iacobo? omnes respondet, Episcopus Hierosolymæ. Quis Apostolo Ioanni? Episcopus Ephesus. Ad hæc Concilium Neocæsariense can. 13. Damasus in epist. 4. de Chorepiscopis. Hieronymus in epist. ad Marcellam de erroribus Mōtani. Leo epist. 88. Augustin. in Psal. 44. in illud: *Pro patribus nati sunt tibi filij.* & alij veteres passim affirmant, Episcopos Apostolis succedere

Sed DICES, vnde scimus Apostolos manus imposuisse, Act. 8 vt Episcopos, & non vt Presbyteros, vel vt Apostolos per extraordinariam potestatem? RESPONDEO; quod non vt presbyteri, inde constar, tum quia Scriptura nunquam tribuit hoc officium nisi ipsis Apostolis, cum alia officia, vt prædicandi, & baptizandi tribuat etiã aliis inferioribus ministris: quod non

vt Apostoli per extraordinariam potestatem; colligitur tum ex eo, quod Hebr. 6. numeratur hæc manus impositio cum reliquis ordinariis Ecclesie ritibus; tum ex eo, quod semper in Ecclesia mansit ista consuetudo, vt Episcopi manus imponerent baptizatis.

SECUNDO probatur eadem veritas testimoniis, & traditione Ecclesiastica. Nam Concilia, Pontifices, & Patres citati in prima controuersia, communi consensu docent, solos Episcopos esse propriè Sacramenti huius ministros: idque probant ex cap. 3. Actor.

TERTIO, probatur etiam ratione. Nam Confirmatio est complementum, & perfectio Baptismi; proinde conuenit, vt à primario ministro detur: sic enim in omnibus aliis rebus vltima forma imprimitur à primo agente. Præterea in Confirmatione adscribimur ad Christi militiam; adscribere autem ad militiam, proprium est Ducum, & Imperatorum.

Neque argumenta Caluini, & Kemnitij difficulter soluntur. Argumentum **PRIMUM** Caluini. Error est Donatistarum, quod Sacramentum pendeat à dignitate ministri. **RESPONDEO** Si de dignitate morali agatur, verum est, si de Ecclesiastica, falsissimum. Alioqui esset etiam error Donatistarum, quod soli presbyteri ministrarent Corpus Domini, immò & Baptismum, secundum Caluinum.

SECUNDVM argumentum. Presbyteri succedunt Apostolis, vt patet de ministerio Eucharistiae, quod solis Apostolis commissum fuerat. **RESPONDEO**, Apostolos in vltima Cæna presbyteros creatos fuisse, non autem Episcopos; Episcopi enim post resurrectionem facti sunt, cum eis diceretur, Ioan. 10. *Ecce ego mitto vos, &c.* Itaque presbyteri in aliqua re Apostolis succedunt, sed non in omnibus, neque absolutè, vt diximus.

TERTIVM argumentum, 1. Tim. 4. Paulus ait: *Noli negligere gratiam, quæ data est tibi per impositionem manuum presbyterorum.* & Ananias Act. 9. imposuit manus Paulo, & tamè non erat Episcopus. **RESPONDEO** ad hoc argumentum, quod est Armachani; non tractari eo loco de Confirmatione, sed de Ordinatione Timothei; & præterea per illam vocem (*Presbyterorum*) intelligi chorum presbyterorum, id est, Episcoporum, vt exponunt Chrysostomus & alij: multi enim Episcopi, vnum Episcopum ordinant; vnus autem solus confirmat.

Ad illud

Ad illud de Anania, quod mutuo accepit Calvinus à Wiclefo, ut ille ab Armachano; dico Ananiam imposuisse manū Paulo ad hoc, ut visum reciperet, ut ibidem legimus. Quare nō fuit confirmatoria, sed curatoria illa impositio manus: unde facta est ante Baptismum, non postea, ut fieri debet Confirmatio neq; descendit tunc visibiliter Spiritus sanctus, sed ceciderunt tanquam squamæ ab oculis eius: *At, inquit, Ananiam cum imponeret manus, dicebat; Saule frater, Dominus Iesus misit me, ut videas, & implearis Spiritu sancto: igitur sinu illius impositionis manus fuit donū Spiritus sancti.* RESPONDEO Ananiā exposuisse simul finem proximum, & remotum sui aduentus. *Finis enim proximuserat, curatio à cæcitate, finis remotus, perfecta iustificatio, & infusio Spiritus sancti, quam paulò post consequutus est Paulus per Baptismū.* Unde paulò antea describitur visio Pauli, qua antè præuidit, quod futurum erat: *Et vidit, inquit Lucas, virum introeuntē ad se, Ananiam nomine, & imponentē sibi manum, ut visum recipiat, &* cap. 21. Actor. ubi narrat ipse Paulus totam hanc historiam, nihil se accepisse dicit ab Anania, nisi de pulsione cæcitatē, & postea Baptismum. Est autem valde probabile Paulum, ut ceteros Apostolos, immediatè à Deo accepisse Confirmationē sine humana impositione manuum.

Argumentum QUARTVM. Si iure diuino Episcoporum est proprium confirmare, quomodo id etiam presbyteris Gregorius concessisse legitur? RESPONDEO; iure diuino solos Episcopos esse ordinarios ministros huius Sacramenti. At nō inde sequitur, quin extra ordinaria concessione id possit etiam presbyteris conuenire: sicut etiam iure diuino proprium est Episcoporum prædicare; & tamen eorū concessione prædicant etiam Presbyteri, & aliquando etiam Diaconi.

Sed instant quidam Catholicorum; Confirmare, aut conuenit Episcopo ratione ordinis, aut ratione iurisdictionis. Si ratione ordinis, nullo modo potest id concedi iis, qui non habent eum ordinem, ut patet in similibus; nec enim potest vlla dispensatione fieri, ut Diaconus consecret Eucharistiam. Si ratione iurisdictionis, ergo posset Episcopus non consecratus confirmare; quia habet ipse ordinem presbyteralem & iurisdictionem Episcopalem. RESPONDEO; Confirmare esse actum ordinis; & eum ordinem esse etiam in presbytero, saltem inchoatum

choatum, & imperfectum. **OBSERVANDUM** est enim, characterem Episcopalem, siue sit alius à presbyterali, siue idem extensior, & maior; esse potestatem absolutam, & perfectam & independentem conferendi Sacramenta Confirmationis, & Ordinis, & ideò non solum posse Episcopum sine alia dispensatione confirmare, & ordinare; sed etiam non posse impediri ab vlla superiori potestate, quin reuera Sacramenta ista conferat, si velit, licet peccet si id faciat, prohibente summo Pontifice: characterem autem presbyteralem esse quidè potestatem absolutam, perfectam, & independentem, quoad Sacramentum Baptismi, & Eucharistiæ; esse autem potestatem inchoatam, imperfectam, & dependentem, à voluntate superioris, quoad Sacramentum Confirmationis. Quocirca nisi perficiatur per dispensationem superioris ea potestas, presbyter confirmando nihil ageret: at si perficiatur, iam ex ipso suo characterem confirmabit. Id quod minus mirum videbitur, si cogitemus, characterem non esse physicam aliquam potentiam, quæ physice aliquid operetur, (tunc enim difficile esset intelligere quomodo possit perfici per dispensationem Pontificiam) sed esse signum diuini cuiusdam pacti, quo Deus concurret ad effectum sacramentalem producendum cum eo, qui habet characterem, & non cum aliis: facile enim est intelligere, vnum characterem esse signum pacti absoluti, alium autem esse signum pacti conditionati. Sed de his hactenus.

QVINTVM argumentum est Kemnitij, loco citato. Scriptura ignorat differentiam Episcopi, & Presbyteri. **RESPONDEO.** Nò Scriptura id ignorat, sed Kemnitijs Scripturam ignorat. Nam *1. Tim. 6.* cum dicitur: *Aduersus presbyterum accusationem nolite recipere, nisi sub duobus, aut tribus testibus:* apertissimè tantum discrimen ponitur inter Episcopum, & presbyteros, quantum est inter principem, & eius subditos. Quocirca Arianus ob hoc ipsum hæretici dicuntur ab Epiphano hæres. 75. & Augustino hæres. 53. quod negauerint hoc discrimen.

SEXTVM argumentum eiusdem Kemnitij. Hieronymus in dialogo contra Lucifer. dicit, ob honorem sacerdotij fieri, vt soli Episcopi manus imponant, non ob legis necessitatem. **RESPONDEO;** Locum hunc pro nobis maximè facere. Nam **HIERONYMVS** non negat, solis Episcopis licere Confirmationem dare post Baptisma; imò hoc affirmat, & infra id ipsum probat exemplo

exemplo Apostolorum, qui in Samariam profecti sunt, vt eos confirmaret, quos Philippus baptizauerat. Et præterea causã reddit, cur id voluerit Dominus proprium esse Episcoporum; quia id requirebat honor summi sacerdotij. Nã vt paulò post ipse idè magis explicat, necesse est in singulis Ecclesiis esse vnum Episcopũ, ne si multi sint pares, & non ad vnum summa referatur, schismata fiant: hinc igitur Dominus voluit quædã esse propria Episcoporum, vt inde eorum eminentia supra ceteros, apparet. Illud autem (*non ob legũ necessitatem*) non refertur ad legem ministrandi Confirmationem, sed ad legem consequendæ salutis: significat enim Hieronymus nõ esse necessarium ad salutem absolutè, vt quis ab Episcopo confirmetur, nam etiã sine tali Confirmatione per solum Baptisma saluari potest. Vnde continuo subiungit, explicans quod dixerat: *Non ob legũ necessitatem; alioqui lugendi essent, qui in vinculus à presbyteris vel diaconis baptizati antè moriuntur, quàm ab Episcopis inuisantur.* Quod si id non placeat dici potest, loqui Hieronymum de lege, quæ sumatur ex natura rei, vt sensus sit; id esse tributum solis Episcopis, non ob legis necessitatẽ, id est, non quod id necessariò requirat natura rei, quasi aliter fieri non posset; sed quia voluit Dominus hac re honorare Episcopalem dignitatem.

SEPTIMUM argumentum. A multis iam annis in Germania nulli ferè Episcopi confirmant, sed suffraganei quidam, qui sunt fictitij Episcopi, & larvæ Episcoporum potius, quàm Episcopi. RESPONDEO; Suffraganeos esse veros Episcopos, quia & Ordinationem habent, & iurisdictionem, licet careant possessione propriæ Ecclesiæ. Quocirca licet non possint extra suam Ecclesiam confirmare sua auctoritate, possunt tamen si ad id inuitentur à proprio Episcopo.

CAPVT XIII.

De caremoniis Confirmationis.

DUPLICES sunt caremoniæ in hoc Sacramento. Primum enim multæ caremoniæ adhibentur in consecratione Chriftatis feria V. in Cœna Domini. DEINDE quædam etiam adhibentur in ipsa collatione huius Sacramenti

ACTE

Ac ut à PRIMO genere incipiámus, tractant de ritu consecrationis omnes qui scribunt de diuinis officiis, cap. de feria V. in Cœna Domini, vt Isidorus, Alcuinus, Amalarius, Rabanus, Rupertus, & alij.

Fiunt autem quatuor cæremonia. PRIMO benedictiones olei, & balsami per orationes: & hoc reprehendi non potest, cum Apostolus, 1. Tim. 4. dicat omnia sanctificari per verbum Dei, & orationem.

SECUNDO, fiunt etiam benedictiones olei, & balsami per signum crucis: ac ne id quidem reprehendi potest, cum sine hoc signo nihil consecrari possit, vt testatur omnes ferè Patres, precipuè Chrysostomus homil. 55. in Matth. & in lib. quod Christus sit Deus; & Augustinus tract. 118. in Ioannem, & sermone de tempore, capite 3.

TERTIO,halat Episcopus aliquoties super ampullã Chris-matis Et quidem hæc cæremonia ridicula, & magica videtur hæreticis: nam id apertè scribit Kemnitius pag. 285. & Caluinus ad hanc cæremoniam respexit, cum ait lib. 4. Instit. cap. 19. f. 10 Chrisma fœtido anhelitu inquinari: tamen & antiquissima est cum eius meminerint auctores citati, Amalarius, & alij, & præterea ab exemplo Domini sumpta, qui in Apostolos insufflauit Ioan. 20. vt ea cæremonia demonstraret, Spiritu sanctum in eos descendere. Et sanè cum vult Ecclesia descensum sancti Spiritus designare ad aliquid sanctificandum; quo meliori signo vti potest, quam eo, quo Christus ipse ad rem eandem designandã vti voluit? Quòd si magica est hæc cæremonia, Christu Magiã doctorem faciemus, quod est impium, & blasphemum Neque magica dici potest vlla cæremonia, nisi cum effectus mirabilis expectatur à Diabolo, cum quo fœdus ineunt Magi: nos autem effectum à Diabolo nullum expectamus, sed à solo Deo, à quo id per orationes petimus, vt sæpe dictum est.

QUARTA cæremonia est, quòd Chrisma iam consecratum, salutatur ab Episcopo, & Presbyteris, his verbis. *Aue S. Chrisma.* atq; hanc cæremoniam idololatricam esse dicunt aduersarij. Tilmannus Heshusius libro de erroribus Pontific. tit. 22. au. 26. *Chrisma*, inquit, *tantum non adorandum: Siquid hæc verba dici iubent, Aue S. Chrisma.* Reprehendit etiã hanc cæremoniam Kemnit, pag. 289. & Caluinus l. 4. Instit. c. 19. f. 11 sed ineptè in primis ad idololatriam hoc referunt, cum aliud sit salu-

fit salutare, aliud adorare: alioqui etiam Dominus, qui Mart-
 ylt. dixit mulieribus; *Auete*, eas adorasse diceretur. Adhibetur
 quidem Chrismati consecrato reuerentia, quia est res sacra, &
 vim habet vt Dei instrumentum sanctificandi: sed non ado-
 ratur vt Deus, alioqui etiam Hebræi idololatræ fuissent, qui
 arcam Domini ligneam adorabant; idque faciebant Propheta
 monente Psal. 98. *Adorate scabellum pedum eius, quoniã san-
 ctum est.* DICES, ridiculum videtur salutare rem inanimã. RE-
 SPONDEO, id esse vsitatissimum, in signum gratulationis etiã
 res inanimas salutare, ac si uiuerent & sentirent. Ita Nazianze-
 nus oratione ad CL. Patres cùm Episcopatu se abdicaret, *uale-
 dicit cathedræ, templo, psalmodiæ*, aliisque id genus rebus
 Hieronymus in epist. de obitu Paulæ, describit salutationem.
 quam B. Paula ad Bethlehem habuit, cùm eam primùm vidit,
 Immo & Æneas apud Virgilium in 7. Æneidos Italiã salu-
 rat, cùm eam primùm ingreditur. Suntque eiusmodi exempla
 planè infinita.

IAM verò in ipsa Confirmatione præter cæremoniam essen-
 tialem vngendi, & signandi frontem cruce, adhibentur etiam
 aliæ octo cæremoniæ. PRIMA, vt Suceptor adsit, sicut in Ba-
 ptismo, qui confirmandum offerat Episcopo. Estq; hæc cære-
 monia antiquissima, vt patet ex decretis antiquorum Pontifi-
 cum, & Conciliorum, quæ citantur à Gratiano 30. quæ 1. can.
 Si quis. & can. de his. & quæst. 4. can. Si quis ex vno. & de con-
 secr. dist. 4. can. In Catechismo.

SECUNDA, vt variæ preces dicantur super confirmandos, &
 quidem cum manus impositione; quem ritum solùm aduer-
 sarij non reprehendunt.

TERTIA, vt confirmato pax detur ab Episcopo, in signũ
 acceptæ gratiæ Spiritus sancti, cuius effectus est pax.

QUARTA, vt confirmatum Episcopus manu leuiter cedat,
 vt is intelligat se contra ignominiam, & verbera pro Christo
 ferenda, patientia præcipuè armandum.

QUINTA, vt fascia ligetur frons, tum ne Chrisma facile de-
 fluat, tum vt significet, acceptam gratiam diligenter conser-
 uandam, iuxta illud, 1. Ioan. 2. *Vnctionem, quam accepistis ma-
 neat in vobis.* Sed in hac re seruanda est Ecclesiæ consuetu-
 do: alicubi enim ad septē dies frontis fascia conseruatur, alicu-
 bi ad tres, alicubi cōtinuò abluitur, & exiccatur Chrisma a sa-
 cerdotibus, vt fascia opus non sit.

SEXTA

SEXTA, vt ad septem dies, non lauetur caput, seu frons. Cuius cæremoniæ meminit Hugo libro 2. de Sacramentis par. 7. capite 6. Tertullianus libro de Baptismo scribit à die Baptismi per totam hebdomadam Christianos lauacro abstinere solitos: quod quidem faciebant non tantum ob Baptismum, sed etiam, & fortasè, præcipuè ob Chrisma, quod eodem die dari solebat.

SEPTIMA, vt in Sabbatho Paschæ, & Pentecostes detur Confirmatio, quia videlicet iis diebus dari debet Baptismus, vt supra diximus. Hoc tamen tempore, quia vt plurimum non datur simul hæc Sacramenta, laudabilis est consuetudo multorum Episcoporum, vt in festis Pentecostes præcipuè confirmant, quia nimirum in eo festo data est prima Confirmatio à Deo sanctis Apostolis.

OCTAUA, vt à ieiunis detur, & accipiatur Confirmatio, de qua re exstant canones Conciliorum, apud Gratianum de consecrat. distinct. 5. can. Vt Ieiuni. & can. Vt Episcopi.

Ad hæc omnia Kemnitiuſ addit pag. 323. mirum esse cur Pontificij malint has suas cæremonias, quam examen puerorum, professionem fidei, & adhortationem, ac tragicè querunt, à nobis ista omnia reiici, nec pati nos velle, vllam emendationem.

SED sunt ista omnia verba ociosa. Nos enim nihil horum reiicimus, sed volumus omnia fieri suo loco, & tempore; nec patimur nobis eripi Sacramentum à Christo institutum, & cæremonias à Patribus traditas prætextu examinis puerilis. Ac de Sacramento Confirmationis satis dictum est.

